

VII. EVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

1913. 36. szám.

Budapest, szeptember 7.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kladóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Iskolázás az őrsön.

Irtó: Pajtás.

Az őrsön való iskolázásnak az a célja, hogy a csendőr a közbiztonsági szolgálat teljesítéséhez szükséges elméleti, de legfőként gyakorlati tudnivalókat teljesen elsajátítsa.

A tanosztályban a próbacsendőr az elméleti tudnivalókból a legszükségesebbet megszerzi: annyit t. i., hogy a gyakorlati szolgálatot annak a felhasználásával mint másodcsendőr megkezdheti. Az őrsön való iskolázásnak ezután terszerint arra kellene tehát irányulnia, hogy a szolgálati eljárásokat gyakorlatban végezni és azokat szóval öntudatosan elmondani tudja a csendőr. E helyett azonban az őrsön való iskolázás a legtöbb esetben elméleti dolgok, paragrafusok begomolására, el-méleti, sokszor képtelen példák megmagyarázására szorítkozik s a kiképzés a reális csendőrpályára theoretikus marad. Sok csendőrünk látszatra, szemleviszágára tud felelni, de a gyakorlatban eljárni, vagy a közbiztonsági szolgálat ellátásának helyes módszerét önállóan elbeszélni nem képes.

Az őrsön tanulni és tanítani kell. Ez szabályon alapszik és megkövetelik, de hogy a tanultakból hogyan és mennyiben kell tudni valamit, azt nem tudják sokan úgy, a mint tudni kellene.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy a kijelölt megtanulandó vagy felolvasandó tananyagot az utasítások szövege alapján a csendőrök többé-kevésbé betanulják és kérdésre szószerint is elmondják; értelmezni az elmondottakat már kevesebben fogják tudni; az örskörlet szolgálati viszonyaira alkalmazni azonban és a szolgálatban felhasználni azt, a mit tanultak, mondhatni igen-igen kevesen tudják. És tulajdonképen ezen fordul meg a cikkem egész jelentősége, a miről beszélni kívánok.

A mi csendőreink kevés kivétellel nem tudnak annyira önállóan gondolkodni, hogy az újabb és újabb parancsokat, utasításokat a szolgálati célokkal egybeolvastva, mindenkor a közbiztonság szemüvegén vizsgálják meg, hanem mindent magában álló és sokszor ellenlábás rendelkezésnek fognak fel és mint újítást úgy értelmeznek, mintha azzal csupán a foglalkozás vagy a szolgálat

megnehezítése volna a cél és nem a közbiztonság el-látásának tökéletesbitése, czélszerűbbé, könnyebbé tétele.

Hogy világosabban szóljak, vegyük csak azt, hogy érti-e és megérteti-e azzal a csendőrrrel, vagy próbacsendőrrrel mindenütt, mikor neki leczkét feladnak, hogy mi annak a leczkének a tulajdonkepeni célja? Nem, és pedig azért nem, mert sok esetben maga a leczke feladó sinces tisztában azzal. Sok parancsnok előtt épen az önálló gondolkodás hiánya folytán talánynak tetszik a dolog, ezáltal tehernek, a melynek a súlyát ő is, az alárendeltje is érzi, de hogy segítsen is magán és alárendeltjein, arra eszébe sem jut gondolni.

Fásult egykedvűséggel jelöli ki embereinek a megtanulandó s-ókat, — leczkét kell feladni, hát mindegy, tanulja az utasítás bármely részét, — és dehogy gondol arra, hogy van-e annak célja és jelentősége az adott körülmények között az őrs közbiztonsági viszonyaira vagy sem.

Es így történik meg, hogy az alföldi őrs legénységével minden czél nélkül a határszéli szolgálat teendőit tanulatják s iskoláz arról rendszeren olyan ember, a ki határszélen sohasem szolgált s csupán élénk fantáziájára és diletáns tudására appellál, a mikor egy-egy valószínűtlenül hangzó kiszólása után a hallgatósága aczszóló olvassa le a kétkedes gondolatát.

Mire jó ez, mi célja van ennek? A legénység, a melyben a közbiztonsági szolgálat iránti komoly és őszinte érdeklődést minden körülmények között fenn kell tudni tartani, rá fog jönni és rá is jött sok esetben, a mint a tapasztalat mutatja, hogy nem fog hinni az iskolázás és közvetve a szolgálat komolyságában.

Úgy hiszem, hogy ezeket leírva nem túloztam. Igyekeztem annak a látszatát elkerülni, hogy ezen visszás állapotokat egész testületünkre általánosítsam; de viszont fel akartam tártani is a létező bajt, mert toldozgatással, leplezésekkel javítani nem lehet. A bajt, ha gyökeresen gyógyítani kívánjuk, leplezetlenül fel kell tárunk. Ki kell terjeszkednünk minden mellékkörülményeire, okaira és okozataira, hogy tiszta képet alkothassunk arról.

Nem szándékom, hogy a fegyelmet és a rendet felkavarjam és mint új apostol valamit reformáló tanokat hirdessek. A ki ezt olvasná cikkemből, annak könnyen bebizonyíthatom, hogy épen az elmondottakban foglal-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA
STOWASSER J.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
es. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd utca 5. — Gyára: Ontóház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserelés. — Argyazók minden hangszer ői külön káldetik.

tak alkalmasak a fegyelem és a rend megbontására. Mert gondoljuk csak meg, hogy egy értelmes, törekvő csendőrt ha magolásra és felszínes, látszatra való dolgozásra szorítunk, fogunk-e abból komoly, használható, a közbiztonsági szolgálat ellátására alkalmas embert valaha is kapni? Ha az oktató pl. halászlát és vízrendészeti dolgokon lovagol ott, a hol az örskörletben sem halászlát, sem számbavehető víz nincsen; a hol rémes betyár-romantikával tölteti el az időt és képtelen, kegyetlen fegyverhasználati példákkal, ott a hol betyár talán, a lotúnt betyárvilágban sem volt és az örskörletben békés emberek élnek; be kell látnunk, hogy olyan hiábaváló dolgokkal tölti el az oktató és a hallgatóság az időt, a mit, közbiztonsági szempontból mérlegelve a dolgot, akár gyermekese, akár a gyermekek rendes rabló- és csendőr-játéka is helyettesíthetne.

Tanítsuk minden örsön azt a tudnivalókat, a melyekre ott az örskörlet különleges viszonyainál fogva szükség van. Elég az teljesen, ha azt tudja minden csendőr jól s megmarad a lehetősége annak is, hogy a csendőr más örsre történt áthelyezése esetén az újság ingerével tanulja meg azokat az újabb szolgálati eljárásokat, a melyeket még addig gyakorlatban nem teljesített.

Nagy hibája az örsön való iskolázásnak az is, hogy sok helyen nem a meggyőzés erejére támaszkodva tanítanak, hanem az előadó saját tapasztalataira, régi szolgálatára, sőt rangidőbségére és rendfokozatára hivatkozik, mikor egyik-másik nem a legjobban megvilágított magyarázatát a hallgatóságával el akarja hitetni.

Beszembe jut itt egy igen találó katonai anekdota. Esett az eső s a század legénysége, a szabályhoz híven, egyik legénységi szobában összegyűlvé elméleti iskolázásban vett részt. Az őrmester úr Flinta a Szolgálati szabályzat I. részéből magyarázva, nagy egykezetet fejt ki egyes fogalmak megmagyarázásában.

— Beteges nagyravágás...

— Ki tudja megmondani, hogy mit értünk ezalatt? — kérdi az őrmester.

A harcosok néma tisztelettel fülelnek.

— Na látjátok, ez alatt azt kell érteni, hogy a jó katonának minden csip-csup számársággal nem szabad mindjárt maródit jelenteni.

Ez állítólag a katonák között történt, a kiknél a hallgatóság zöme nem jutott odáig, hogy ilyen elvont fogalmakkal megbirkózni tudjon; de nézünk csak nálunk, hány esetben történik meg, hogy az előadó magyarázata annyira Makó—Jerusalemhez, mint ama bizonyos őrmester úr Flinta kiszólása a megvilágítandó fogalomboz.

És mi annak az oka, hogy az oktató ekkorát botolhat? Az talán, hogy nem készült elő az előadásra? Természetesen az, mert ez a szó, hogy előkészült, feltételezi azt is, a mit sok előadó az előkészületből ki-

hagy, t. i. a tárgyba való elmélyedést, a gondolkozva való előkészület.

Gondolkodás nélkül való tanítás és tanulás, ez a mi legnagyobb hibánk.

Addig nálunk képzett, értelmes, leleményes és eljárásában következetes legénységünk nem lesz, a míg a gondolkozási készséget alárendeltjeinkben felkelteni és ébren tartani nem tudjuk. Ha az előadó hallgatóságát nem tudja meggyőzni arról, hogy egy vagy más körülmény mint függ össze egy harmadik, vagy negyedikkel és hogy egészítik ki azok egymást, ha egy helyesen alkalmazott példában nem a gondolkodás és megfontolatlanság juttatja a fő irányító szerepet, szóval, ha nem tudja beigazolni hallgatósága előtt azt, hogy az ember csak az eszével, tehát a gondolkodni tudásával képes eredményeket elérni; akkor a tanítás naprendszerű foglalkozás lesz ugyan s papíron mutatós tevékenységet jelenthet, de a valóságban mindaz nem fog érni semmit, mert a tudásnak, az igazságos érvelésnek és tökéletesbedésnek nincs útja nyitva. Akkor a tanítás nem más, mint a nyomatott szöveg felolvasása, azután más szavakkal kevert felhigitás; sablonos, nem az életből vett példák elbeszélése s mindennek a hallgatósággal való betanítása és semmi egyéb.

És most a gondolkodás nélkül tanító sablonos oktató azt kérdezi: Hát nem ez a cél, lehet! más is a cél? és ha nem így tanítok, akkor az az alárendelt hogy fog tudni nekem, vagy a szemlélt előjárónak feladni?

No lám, így bujik ki a szeg a zsákból. Mert az alárendelttel csak parázni akarunk. Nem azt tartjuk a legszükségesebbnek, hogy mekkora önállóságra neveljük, hogy mint önállóan szolgálatot teljesítő csendőr minél jobban megfelelni tudjon; hanem azt, hogy brillirozni tudjunk velők az előjárók előtt és hogy rettegésben tartsuk, a mikor nekünk a leczkét felmondja, nehogy itt, vagy ott egy szó kihagyjon, vagy más kifejezést használjon annál, a mire mi gondolunk.

Hát ez nem cél, ez nem kiképzés. Ez lélek nélküli és gondolkodás nélküli emberkínzás, a mely csak arra alkalmas, hogy a legénységgel a szolgálatot és az iskolázást meggyülötlössük.

A csendőr a szolgálatát a fennálló utasítások, szabályok és rendelkezések alapján önállóan teljesíti. Ez szabály, a mit minden csendőr tud. Ezt a szabályt azonban az iskolázók nagy része úgy értelmezi, hogy az alárendelttel betanítja az utasítás, törvény stb. szövegét s azután mint a ki jól végezte a dolgot, azt, mondja: No most már tudod a szabályt, menj és teljesíts önállóan szolgálatot! — De hogy tudjon az a fiatal csendőr önállóan eljárni, mikor éppen az önállóságot nem nevelték benne? Mi volna a mesteremberből, ha csak elméletleg tudná elmondani, hogy ezt, vagy

Ha fáj a feje ^{ne tévovázék, hanem} **Beretvás-pastillát** ^{használnál azonnal}

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ár a K 1.20. — Kapható minden gyógyszárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispest**en. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Arató-ünnep. — A bandagazda felolvassa a rigmusos felkösztönt.

azt az iparezikket mimódon kell előállítani? A mikor a kezébe adnák az anyagot, hozzá sem tudna kezdeni. És jusson csak eszünkbe, hogy hányszor van alkalmunk meggyőződni hasonló esetekről a mi embereinknél is. Pl. valaki mint iskolázó ezt a kérdést teszi fel: „Hogy jár el, ha szolgálat közben Önnel egy ismeretlen ember kerül szembe és a kezében levő botot káromkodva Ön ellen útásra emeli?»

Száz csendőr közül 90 bizonyára így fogja kezdeni: — Először is a törvény nevében figyelmeztetem, hogy cselekményével hagyjon fel, mivel ellenkező esetben kénytelen leszek ellene foggyvert használni...

Ezt így magyarázzák, így tanítják és így követelik elmondani mint feleletet. A legtöbb csendőr a kiben az önálló gondolkozási ösztön megvan, magában azt fogja gondolni, hogy én ugyan nem így tennék, mert ha a támadás nem trefa, nekem az első gondom és dolgom a védelem és csak aztán a figyelmeztetés. Elő is áll vele egyik-másik mint önálló véleménynyel, de az iskolázó a legtöbb esetben a nélkül, hogy meggyőzné alárendeltjét véleményének helyes vagy helytelen voltáról; röviden letorkolja azzal, hogy ez a szabály, így kell tenni, pont. Pedig a szabály sem mondja azt követendő eljárásul az említett esetben. Ezt csak az előadó egyéni véleménye tartja így s egyéni meggyőződését kényszeríti rá az ifjabb bajtársaira; eszébe sem jutván, hogy ilyen oktatással az önállóságot, a gondolkozási készséget őli ki alárendeltjeiből. Az élet és a tapasztalat aztán megmutatja sok esetben, hogy a szolgálatilag eljáró csendőr, sőt altiszt is nincs tisztában önmagával. Másoktól kér tanácsot, utbaigazítást, támogatást, mert nem hisz önmagának, mert nincs benne önállóság.

Vannak sokan olyanok is, a kik azt hirdetik, hogy az önállóságra való nevelés lájtja a fogylmet és annak kárára van. Hát ez nem áll. A ki önállóan gondolkodik, az ura cselekedeteinek, mert csak az önálló gondolkozásu ember tud czéltudatosan tenni valamit. A mit tesz, azért — legyen az jó, vagy rossz cselekedet — felelősséget vállal. A férfiaságnak, a mi pedig a legszebb csendőrerény, alapfeltétele a czéltudatos önállóság. Az önálló gondolkozású, férfias csendőr nem fogja hibáját mentegezni, vagy másokra hivatkozva takargatni, nem fog gyáván kibuvót keresni, mert ez a férfias jellemmel nem jár össze.

Az bizonyára vele fog járni az önállóságra való neveléssel, hogy minden felületesen, vagy hamis tanokkal kísért előadást nem fognak észrevétel, vagy felhívókérdés nélkül hagyni; és ebből az iskolázó vonja le magának azt a tanulságot, hogy értelmesen, gondolkozva tanítson, helyesen beszéljen, szóval tanuljon, gondolkozzon, tudjon, — hogy taníthasson.

Hátra van még annak a kérdésnek a tisztázása, hogy az előadó mi módon készüljön elő az iskolázásra.

Előadni annyit tesz, mint előszóval valamiről fogalmat, képet bemutatni. Az előadó legszükségesebb kelléke a helyesen való beszélni tudás. Valaki tudhat valamit igen jól, de ha beszélni nem tud, előadása nem fog semmit sem érni. Az előadónak, hogy tárgya iránt érdeklődést tudjon kelteni, vonzóan és színesen kell tudni beszélni.

Az igaz, hogy ez már magasabb követelmény volna, mint a mit kezdő iskolázóinktól megvárhatnánk, de elvégre ezt is meg lehet tanulni. Vezényelni sem tud mindenki, de lassan beletanul, mert a füle hozzászokik a hanggal való bánni tudáshoz.

Így lehet beletanulni az előadva beszéléshez is. Ezt pedig úgy érheti el valaki, ha hangosan olvas, vigyázva arra, hogy az olvasott szöveget hangjával színezzé úgy, mintha saját maga beszélné el azt. Egy szindarabot, költeményt, ha egy hangon épen szavak és betűk szerint felolvass valaki, ugyebár nem tudja élvezni senki? de ha egy jó színész adja elő azt, meglevenedik képzeletünkben a szöveg és minden apró részlete él, mozog előttünk.

Hányan vannak közöttünk olyanok, a kik az előadni szándékolt szöveget sem képesek folyékonyan, érthetően és élvezhetően felolvasni!

Hogy lehet aztán az ilyen embertől azt várni, hogy előadni is tudjon, mikor olvasni nem tud?

Én azon a meggyőződésem vagyok, hogy a jó csendőrnek a hanggal való bánni tudás épen olyan szükséges, mint akár a színésznek. Hiszen mikor a csendőr a törvény nevében figyelmeztet, utasít, fenyeget, mindig más és más hangot kell használnia, mert ha monoton hangon beszélget, a legkomolyabb pillanatokban az a komikus meglepetés érheti, hogy barátságosan megkérdezik tőle: Mit teszünk mondani?!

Magyarázat közben az előadó csak a színes beszéddel, élénk hangfestéssel tudhatja lekötöni hallgatóságát figyelmét. Igaz, hogy ehhez megfelelő szóbőség, higgadt és fegyelmeztet gondolkodás is szükséges. Az elmének képzelt tehetsége szintén nagy szerepet játszik ebben a feladatban. A kezdő előadó beszéljen és magyarázzon olyan dolgokról, a melyeket átélt, a melyek vele valóban megtörténtek. Az ilyenekre bizonyára jól tud visszalelkézni s előadás közben csak az események felsorolására kell gondot fordítania. Ez a leghelyesebb út az eredményes, jó iskolázás gyakorlati elsajátítására. Azt se gondolja senki, hogy ezt hirdetve, valami rémes eseményekre czélzok, mint életből vett példákra, mert elvégre nem mindenkinek jut alkalmra foggyvert használni, vagy gyilkosságok, rablások, lázadások stb. bünygyében nyomozni, de meg nincs is szükség mindég az ilyen példákkal előhozakodni s tulajdonképen nem is a közbiztonsági, nyomasztási kérdéseket megvitatni, mint inkább a rémes, véres helyzetek kiélezésére súlyt helyezni.

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legutánjában áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

FRANLIN-2

Arató-ünnep. — Táncz.

Elbeszélésnek ez lehet tárgya, de az eljárás megmagyarázása nélkül nem lehet iskolázási téma.

Beszéljen az iskolázó az életből, a mindennapi rendszeres szolgálat köréből vett példákat el. Ne kalandozzunk messze. Beszélje el, hogy ő egy rendes, preventív szolgálatot hogy szokott teljesíteni, hogy portyáz le sik, hegyes, erdős stb. terepet éjjel és nappal, hogy teljesít és hajt végre különböző szolgálatokat, mint pl. elővezetést, fogolykísérést, rendészeti teendőket stb., s minden ilyen esetben vonatkoztatva a saját örskörletre, a legpróbb részletekig vitassa meg ifjabb bajtársaival és hallgatóságával az eljárást, hogy azok tényleg meggyőződésük és meggyőzetésük súlyával, ingadozás nélkül vallják és tudják s majdan gyakorolják azt, a mit megtanulnak.

Ilyen módszerrel oktatta elérjük azt, kedves bajtársaim, hogy élvezettel, érdeklődéssel fogja hallgatóságunk figyelni magyarázatainkat s míg alárendeltjeink kiképzése szépen fog haladni s önállóságuk kifejlődik; magunk is önképésünket fejlesztve tökéletesbedünk és végeredményében minden munkánk a közbiztonsági szolgálat helyesebb, céltudatosabb és tökéletesebb elvégzésére fog vezetni.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Mért nincs az idén nyár?

Bármily fiatal is a meteorológia tudománya, haladásául olyan nagyarányú, hogy arra a kérdésre, miért nincs nyár az idén, már meg tud felelni. Néhány évtized előtt a természetudomány még lehetetlennek vélte, hogy az időjárás alakulásáról valaha tájékozást szerezhesünk, illetve kimutathassuk az okokat, a melyek miatt egyik évszak belenyúlik a másikba. Ez abnormis tavaszi időjárásról már túl vagyunk, jelenleg mindenkit az abnormis nyár érdekel, miután, nem is szólva az okozott anyagi kárról, olyan kellemetlen lett ez az évszak, a minő a sokszor emlegetett emberemlékezet óta valóban nem volt. Kisebb mértékű hidegek, szelek, esők eddig is voltak a hivatalos nyár folyamán, de ezek elmúltak néhány nap alatt és júniustól augusztus végéig a legtöbb nap meleg volt. Még tavaly nyáron is a mérsékelt zónák alatt inkább a hőség volt túrhetetlen, mint a hideg. Így emlékeztethetünk, hogy az északamerikai kontinensre tavaly júliusban a meleg mint a legnagyobb elemi csapások egyike nehezedett és sok száz ember halálát okozta.

Hogy manapság a meteorológia sokkal többet tud, mint azelőtt, ennek egyetlen magyarázata az, hogy az időjelző intézetek és állomások száma folyton szaporodik. Ezek az intézetek számtalan helyről kapják a távirati értesítést a helyi időjárás alakulásáról, az átvonuló, vagy helyben keletkező zivatárokról. Az adatokat az intézetekben azonnal feldolgozzák és rövid kommunikációban a közönséghez juttatják, a legközelebbi napokra vonatkozó jóslattal együtt, a mely ma már úgyszólván csalhatatlan. A ki figyelemmel kíséri az új-

ságok híradásait, meggyőződhet arról, hogy a jövő dőlő időjárás pontosan be is következik.

Olyan vidékeken, a melyek messzire esnek minden európai civilizációtól, a meteorológiai állomásoknak egész serege működik és újabban drótnélküli táviró útján érintkezik egymással. Így a távol keleten, Japánország egész területén, Formóza-szigetén, Kóreában. Kínának a Sárga-tenger mellett levő partjain, sőt Kína közepében is vannak már állomások. A Fülöp-szigeteken és Keletindia partvidékein sok állomás csupán azzal foglalkozik, hogy a kikötőkből induló hajók parancsnokait az esetleg készülő tengeri viharról tájékoztatja. Anglia olyan rendkívüli fontosságúnak tartja az időjelzést, hogy nincs olyan gyarmata, a hol ne állított volna föl meteorológiai állomást. Európában különösen Németország áldoz erre a célra nagy összegeket. Legújában a vidéki táviróállomások mindegyikén egy tisztviselő köteles a helyi időjárásról a legközelebbi meteorológiai intézetnek jelentést küldeni.

Míndez azonban csupán regisztrálása a hosszabb-rövidebb időközökben változó időjárásnak s a napról-napra olvasható jelentésekből senkinek alkothat magának fogalmat arról, hogy mely okok folytán lesz egy egész esztendő hidegebb, vagy melegebb, mint az átlagos esztendő. Ezeket az okokat csupán sejtettük eddig és a meteorológia csak újabban fogott hozzá az adatok gyűjtéséhez, a melyekből máris kezdenek kibontakozni a valóság körvonalai.

Régi hite minden északi hajósnépnek, hogy a hideg a sarki vidékekről árad szét a mérsékelt zónák fölé, vagyis addig, a hol a nap sugarai egyre nagyobb szög alatt érik a földet, a hol tehát a sarkokról jövő hideg a tropikus levegőben majdnem hatástalanul enyészik el. Évtizedek megfigyelései bizonyítják, hogy a mely esztendőben a sarkvidékekről igen nagytömegű jég szabadult el az Atlanti- és Csendes-óceánokba, abban az évben a mérsékelt zónák alatt az átlagos nyári hőmérséklet kisebb lesz, minden levegőbeli jelenség pedig (szél, eső) sokkal hűvösebb. Hann dr. német tudós ez év januárjában egy szaklap hasábjain beszámolt Amundsen délsarki expedíciójának tudományos följegyzéseiről, a melyek 1911 áprilistól 1912 januárig terjednek. E följegyzések szerint az idő alatt 58¹/₂ fok hideget igen gyakran mutatott a hőmérő, az öblök legnagyobb része befagyott, a rendes olvadásról, a mely januárban szokott kezdődni, szó sem volt és így sokkal kevesebb jég került az óceánokba, mint rendszeren. Tavaly csak ugyan nem volt hűvös nyár, legalább nem olyan általánosan és abnormisan hűvös, mint az idén.

Hasonlítsuk most össze ezeket az adatokat a svájci északarki expedíció jelentésével, a mely expedíció tavaly júniusban Quervain dr. vezetésével Grönlandban tartózkodott. A jelentés egyik része így szól:

— Egész júniusban majdnem folyton felhőtlen volt az ég, június végétől augusztus közepéig azonban, a nélkül, hogy beborult volna, elsőtétül a szemhatár és sűrű köd borult reánk, olyan vastag köd, a mely 2—3000 méter magasságra terjedt. Az eszünkig meg voltak rémülve a ritka tűnemenytől, a mely szerintük azt jelenti, hogy a következő évben (1913) nem lesz nyár.

A zürichi meteorológiai obszervatóriumhoz küldött jelentés szerint a grönlandi szokatlan köd egészen október közepéig, tehát három és fél hónapon át tartott. Maurer

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kárász-utca 6. — Alapítotott 1865-ben.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési kedvezmény! Kíváncsiak képez árjegyzékkel valamint örsöknek választékkal szolgál.

Az aratók felvonulása.

Aratóünnep. — A házi kisasszony kiosztja az ételt.

dr. a nemzetközi napvizsgáló-bizottság elnöke köriratban kérte föl az összes nagyobb időjelző intézeteket, hogy a szóbanforgók ködnek eloszlásáról szóló feljegyzéseiket külön dolgozzák föl. Nem érdekelten az a tény sem, hogy a tavalyi grönlandi kőd közvetlenül az alaszakai Katmai tűzhányó kitörése után keletkezett, a két esemény közt tehát valószínű az összefüggés. Alaszka és Grönland, mind a kettő a sarkvidék körül lévén, nincs olyan messzire egymástól.

Igen nagy hidegben kőd nem lehetséges és a szóbanforgó kőd, a mely több százszor négyszázkilométer terület fölött képződött, egy óriási olvadásnak volt a kezdete. Hogy a tűneményt, a melyhez hasonlóra az eszkimók alig emlékeztek, mi okozta, teljesen jellekes; a földolog az, hogy a megjelenéséhez fűződött jóvendülés mindenben beteljesedett; az idén csaknyán nincs nyár, újabb bizonyosságul annak, hogy a mérsékelt zóna időjárása a sarkvidék időjárásának alakulásától függ, illetve, hogy ez a régi meggyőződés helyes következtetések alapján. A meteorológia feladata most kidolgozni az abnormis időjárás teljes elméletét.

KÉPEINKHEZ

Arató-ünnep.

A földmivelő munkások között már a múlt század utolsó évtizedeiben elterjedt szocializmus sok olyan patriarchális szokást szüntetett meg, a melyek azelőtt igen alkalmasak voltak a gazda és munkás közötti jó egyetértés és kölcsönös tisztelet fenntartására és erősítésére.

A többek közt ilyen családias vonatkozású ünnepélyes szokás volt az arató-ünnep is, a mely a maga idejében, a mikor még nem huzta-vonta a gazda és a munkás egymást a szolgabíró elé és még nem kellett csendőrök a szerződésesség vagy szökött arató visszahísérésére, elmaradhatlan volt úgyszólván minden nagyobb birtokosnál.

Olvasóink között ma már igen kevesen vannak, a kik egy igazi, magyaros szabású arató-ünnepet láttak s még kevesebben, a kik ilyenben részt is vettek volna. Ez okból és e népszerűség érdekében foglalkozunk képekben is bemutatva, néhány sorban ismertetni fogjuk eme családias jellegű ünnepély lefolyását.

Mikor az aratás véget ért, a munkások vezetője, vagyis magyaros elnevezés szerint: a bandagazda, összegyűjtötte aratóúrjait s az elmaradhatatlan buzakalász-koszorúval, a melyet a leányok szalagjaival, pántlikáival és mezei virágokkal díszítettek s mindenki az aratásnál használt eszközeit, kaszát, sarlót, villát, gereblyét felvéve, énekszóval felvonultak a gazda lakására, a hol már jó ebédell vagy vacsorával vártak rájuk.

A menet élén a bandagazda haladt, őt követték az óriási koszorút vivő leányok és legények s ezek után a többiek csoportban, népdalokat énekelve. A mint az udvarba vagy a tanyaá beértek s a rájuk várakozó gazdát és családtagjait megjelentek, előlépett a bandagazda, a ki rendszeren általában ismert 'rigmusos ember' volt s kalapját levéve, a melyet a többiek is követték, áhitatosan elmondta verses felkötőjét, a melyben áldást kért a Mindenhatótól a gazdára és annak

családtagjaira, földjére, jószágaira stb. Ezt természetesen minden családtag megnevezésénél zúgó éljenzés követte, végül a czigány tust húzott, majd rázendített egy magyaros indulóra s ennek hangjai mellett a gazda és családtagjai minden munkással szívesen kezét fogták és szerencsét kívántak egymásnak az aratás jól sikerült befejezéséért. Azután a munkások a már terített asztalhoz ültek s a gazda családtagjai és családai által kiszolgálva, elfogyasztották a részükre készített ebédet vagy vacsorát, a melyet borozás közben, sokszor másnap reggelig tartó tánc követt.

Igy folyt le annak idején egy magyaros szabású arató-ünnep. Azzal a különbséggel azonban, hogy a bandagazda, a ki rendszeren a legrégibb munkása és aratója volt a gazdának, nem olvasta, mint az a képeink egyikén feltüntetve van, a rigmust, hanem kívágtá a rezet amúgy magyarosan könyv nélkül, a mi abban az időben, mikor egy-egy lakodalmi vőfélynak 10—15 rigmust is el kellett mondania, még lakodalmi hivataását élvezgete, nem is volt valami esodálatos dolog, stb épen az lett volna a neveléses, ha papirosról olvasta volna le a mondókáját.

Ujabbban már kezdik feleleveníteni hazánk egyes vidékein egy némely, a tradíciók iránt érzékkel viseltető gazdák, az arató-ünnepet. Ez azonban már nem az a kedves, családias, bizalmas jellegű ünnepély többé, hanem inkább olyan mesterkélit, mondacsinált alkalmi csevegő; és nem is annyira a gazda és a munkás közötti jó egyetértés és kölcsönös tisztelet erősítésére irányul, mint inkább a feltűnni vágyás és csedekedés érdekét szolgálja.

HIREK.

A betörő halála. Józsa Mihály nagyszalontai őrsbeli csendőr augusztus 28-án este 11 órakor, szolgálatteljesítés közben, a betörésen tetten ért Temunovics Károly ellen, ki reá három eredménytelen lövést intézett, löfөгүvert használt és azt halálosan megsebesítette.

A meglőtt csendőr. Bagó Ferenc pestmegyési sorak-sári őrsbeli csendőr augusztus 29-án d. e. 1/2 óra tájban, szolgálatteljesítés közben, Muti István kövaccsegéd, ki forgópisztolyból az utcaán lövődözött s kinek lövődözését a csendőr megakadályozni akarta, balkarján kötszer meglötte s mielőtt még a csendőr fegyverét használhatta volna, elmenekült. A lyosan da nem életveszélyesen sérült csendőr a budapesti honvéd-helyőrségi kórházba szállíttatott.

Egy járórt megtámadtatása. A bars megyei Nagyszalonta augusztus 24-én megtartott bucsu alkalmával, Priesök Lajos, az öt csendzavarásért igazolásra felhívott Tanczer József csendőr ez. őrmester és Csóka László csendőrből állott nagykövai őrsbeli járórt megtámadta, Csóka csendőr fegyverét megragadta s miután azt ismételt felhívás után sem bocsátotta el, Tanczer csendőr ez. őrmester által egy szuronydöféssel balkarján megsebesített. Priesök a kapott sérülés után Csóka csendőr fegyverét elengedte ugyan, de azt a község házára történő elővezetése közben ismét megragadta, mire Tanczer csendőr ez. őrmester az ismételt eredménytelenül hozzá intézett felhívás után Priesök ellen ismét egy szuronydöfést intézett, mely annak hasát érve, életveszélyesen megsebesítette. Sérült a lévai kórházba szállíttatott.

Kárbavész

minden percz, amelyet nem használunk ki teljesen. Miért vár, miért nem szerzi be a

Gyarmati-féle Universal Balszamat?

Másik háziszar: köllka, epögörös, gyomörgörös, székrekedés, sárgaság, hátfájás, fejfájás és faluvodás eszeiben. 12 üveg ára bérmentve szállítással 5 korona. Küldi: Gyarmati Emil gyógyszerész. Baja, 117. szám.

Egy községi pénztár feltörése és kirablása. A szilágymezei Bogdán község körjegyzői irodájába augusztus 26-án d. u. 'el és 2 óra között eddig ismeretlen őt csavargó behatolva, az ott levő és a község ség tulajdonát képező Wertheim-szekrényt a kerek alá vitte, ott feltörte és annak 171 korona 02 fillérnyi tartalmát elrabolta. Ugyanezen tettesek közül hárman augusztus 27-én d. e. 11 óra tájban ezen község határában, a kukoriczában özv. Nagy Bántó Zsuzsanna bogdáni lakoson erőszakos nemi közömböt követtek el. A tettesek nyomozására — kik között egy egyenruhás, szuronyos fegyverrel ellátott katonaszökevény is van — a szilágycsehi őrsre 12 főnyi legénység összpontosított.

Kérelem. Smodics József, a vasmezei körmendi őrsre beosztott csendőr kéri Zakó Farkas és Szilágyi József V. számú csendőrkerületbeli csendőröket, kikkel 1909 május 1-től augusztus 31-ig Szekesfehérváron a probacsendőri tanfolyamot végezte, hogy czimüket fontos okokból vele mielőbb közöljék. — Beszán Pásk csendőrt, ki az aradmezei Dancesfalván született, kéri bátyja, Beszán Gusztáv, hogy czimét fontos családi okokból vele mielőbb közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tudományos kutatás Szibériában. A világ legelhagyottabb vidékeit is fölmutatta már a tudomány és kutatja jelenleg is folyton, csak arról nem jön hír soha, hogy valaki Szibériában tenne tudományos kutatást. Szibéria majdnem vele egész Ázsiának és sokkal ismeretlenebb, mint az északi, vagy a déli sark. Ennek magyarázata az, hogy habár az orosz kormány nem tiltja meg senkinek, hogy Szibériába expedíciót vezessen, a vállalkozó annyi előzetes akadályra talál, hogy végre is elveszti kedvét és eláll szándékától. Az első lépés, a melyet az idegen állampolgárnak tenni kell, az, hogy saját állama pétérvári nagykövetének jót kell állania arról, hogy a folyamodni szándékozónak nincs államellenes szándéka. A jótállással fölserelve az orosz belügyi kormány kapacitálása következik, hogy adjon engedelmet. Ennek azonban tömérdek feltétele van: pontosan be kell jelenteni, hogy az expedíciónak hány tagja, hány puskája, pisztolya és másféle fegyvere, lövésze és mindenféle fölserelése lesz, miután az orosz törvény szerint szigorúan tilos külföldről Oroszországba bármint fegyvert bevinni engedelem nélkül. A hatóságok kivétel nélkül mindenkit görbe szemmel néznek, a ki Szibériát be akarja utazni, ha még olyan világhírű tudós is. A sok huzavonát eddig még mindenki meguntta és ez az oka annak, hogy még maguk az orosz tudósok sem kutatnak Szibériában. Legföljebb az előkelő társasághoz tartozó vadászok kapnak engedelmet szibériai kirándulásra, de ezeket is figyelmeztetik, hogy a legértékesebb vadat, a czobolyt ez évi február 14-től kezdve három esztendőn át lóni szigorúan tilos. Még legjobban, ha valaki engedelem nélkül vág neki az utnak és a jó szerencsére és a — rubelre bizza magát, a mely Oroszországban mindenhol szabad utat nyit, ha — bőven van belőle.

A halálbüntetés Dániában. A kopenhági bírák hosszabb szünet után most jutottak a kispénz dilemma elé, hogy élet-halál ítéletet döntsék és a bűnügy a két vádlott halálos ítéletével végződött. Egy asszony kedvesével szövetekezve, éjjel megölte alvó férjét és minálta kedvese a tettet elkövette, az asszony nyugodtan

feküdt áldozata mellett az ágyban és a legnagyobb hidegvérűséggel végignézte a gyilkosságot. Ez embertelenség után a halálos ítéletet mindenki természetesnek és igazságosnak találhatná, de Dániában most egészen más áramlat uralodik és az évek óta gyakorolt praxis után még kérdéses, hogy a halálos ítéletet végrehajtsák-e. Az ítélet meg a felsőbb törvényszékhez kerül, de már ma biztosra lehet venni, hogy a felsőbb törvényszék azt ajánlja majd a királynak, hogy életfogytiglani fegyházra változtassa át az ítéletet, a mint ez már évek óta minden halálos ítéletnél történt. Dániában az utolsó kivégzés 1892 november 8-án történt és pedig egyenes az elítélt kívánságára. A gyilkos Jens Nielsen volt, a ki három gyilkosságot követett el és kétszer megkegyelmeztek neki életfogytiglani fegyházzal. De mikor harmadszor annak fenyegetődött, hogy legyilkolja a börtön hivatalnokait is, ha halálra nem ítélik, a bíróság kénytelen volt a kivégzést elrendelni. Azóta Dániában nem történt kivégzés és a meghozott halálos ítéleteket mind életfogytiglani fegyházra változtatták át, a mit ma már Dániában iratlan törvénynek tekintenek. Egészen bizonyos tehát, hogy a mostani király is követni fogja elődje példáját és a néhány nap előtti halálra ítélt szerlempárt életfogytiglani fegyházzal bünteti.

Az orrvérzés. Az orrvérzés hirtelen áll be sérülés, ütés kapcsán, megerőltetés, orrvívás után, vagy egyéb megerőltető fáradozás alkalmával és leggyakrabban előtűnk teljesen ismeretlen okból. Az orrvérzés mielőbb való csillapítása, megszüntetése bármilyen alkalmas, kezünk ügyében álló eszközökkel és fogással, sem késlekedni, sem fejvesztetten kapkodni nem szabad.

Az orrvérzés úgy jön létre, hogy az orrban lévő vércsőcsöcsök lefutásuk közben valahol valamely ok, behatás következtében kisebb-nagyobb sérülést szenvednek, ezáltal a csőcsöcsök falai a vének átjárhatókiválnak, azaz nyílások támadnak, melyekken a vér átfőrt és a merre utat talál, kibuggyan, a test fölszínére jut, a levegővel érintkezésbe kerül. Tudjuk, hogy az emberi vér, a mikor a levegővel érintkezésbe kerül, meg-alvad, azon a helyen, a hol fölszínre jutott, véralvadék, vérrög képződik. A természetnek eme jelensége ránk nézve áldásos megnyilatkozás, mert ha a vér meg nem alvadna, mikor a levegőre kerül, kicsiny, jelentékeny sérülések következtében is könnyen elpusztulnánk, míg a véralvadék, a vérrög azokat a kisebb-nagyobb nyílásokat, a melyekből a vér kiserkedt, bedugaszolja úgy, hogy onnan másként vér újra ki nem jöhet, haecak ezt a vérdugaszolót el nem távolítjuk. Ép azért sohase engedjük meg orrvérzésnél, hogy valaki fejét előre lehajtsa, ezáltal a vének odafolyását megkönnyítse, orrát mosogassa, vizet szivjon föl, ezáltal a lepdőző véralvadékat újra meg újra kimossa és tulajdonképpen így az orrvérzést csak elősegítse vagy orrát fuja, ez mind helytelen eljárás; ép úgy nem ajánlatos a különböző úgynevezett vérszárazítók anyagok használata, melyeknek legtöbbje veszedelmes, mivel ott, a hol vérzés van, sebzésnek is kell lennie, a vérszárazítók anyagok tehát könnyen fertőzéses lehetnek okozói.

A kinnél az orrvérzés gyakori, vagy fájdalommal jár, jól teszük, ha szakorvoshoz fordulnak tanácsért. Mielőtt bárkinek orrvérzését csillapítani, illetve megszüntetni akarják, azt kell szem előtt tartanunk, hogy az ítéletnek feje nyugodt helyzetben és a test többi része is nyugalomban legyen. Tehát legezészerűbb leültetni azt, a kinek az orra vérzik, úgy hogy a fejét hátul föltámasztjuk a szék támlájára, vagy a szekrénynek, falnak, a hova a széket közvetlenül állítottuk; majd a

mikor így kellő nyugalmát biztosítottuk, felszólítjuk, hogy maradjon esőndben, ne is beszélgesen; minden szorító ruhadarabot megoldunk, hogy a vérkeringés útja és a légzés szabad legyen, ugyanekkor két ujjunkkal összehajlítjuk a két orrnyílást és befogva tartjuk, míg tiszta vattát nem kerülünk elő, a melyből szükség szerint csúszosan összesodort vattadugaszolót alkotunk, melyet a vérző orrnyílásba bedugunk, hogy a vatta teljesen betöltsse az orrnyílást. Ez egyszerű eljárásra megszűnhet az orrvérzés, ha azonban kísérletünk sikertelen marad, akkor orvoshoz kell fordulni.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

Cz. J. 1. Az óráét megtekintheti. 2. Még nem történt intézkedés. 3. A postától.

B. Ha felsőbb helyről ilyen intézkedés történt, nem szólbantunk hozzá.

1878/89. Szolgálati idejét nézetünk szerint nem szakítottá meg.

H. M. Forduljon ismét a szárnyparancsnoksághoz, ott majd elintézik az ügyét. Végrehajtásra azonban ne engedje fejlődni a dolgot, ha a kivétel jogtalan volt, visszakapja a pénzt.

B. J. Körje. Ha kellő indokai vannak, figyelembe veszik.

9999. J. A kiadott táblázatokból kiolvashatja. 2. Semmit. 2. Kérheti.

5555. Igen, ha négy héten felül szolgáltak ott.

R. D. Bármikor kifizetik.

100. Ha megtagadja, jelentse föl a szárnyparancsnoksághoz.

Türelmes. 1. A hónap még ismeretlen. 2. Még nincs eldöntve.

N. Sz. I. és Pipa. A testvérek és unokatestvérek házastársai.

Vitakozók. Az 5 évre beszámít a katonai szolgálat is, ha megszakítás nélkül lépett át.

05. Nézetünk szerint följelentéssel kell élni éppen úgy, mint minden más egyénnél.

P. J. csendőr. Illetékügyekben a szárnyparancsnokság dönt. Nem mondhatunk tehát véleményt.

Visóvölgyi. Az igényt előljárói állapotították meg, abba mi bele nem szólbantunk. Ha sérelmet lát fenforogni, lépjen kérelmével a hivatalos útra.

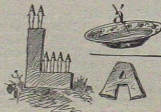
Huta. 1. Nagyváradon. 2. Közönséges lopás. 3. Felelett életű, rossz erkölcsű nő. 4. Rend szerint a törvényszékeknek.

M. P. 1. A belügyminiszter által fog folyósíttatni. 2. Talán megengedi.

B. M. 1. A pótzárnyparancsnoksághoz kell fordulnia. 2. Nem számít be. 3. Olvassa el a Szerv. utasítás 30. §-át. 4. Három évre kell magát köteleznie. 5. Pótdíját megkapja.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Számталány.

Egy hajó 300 méter hossza, 50 méter széles, óránként 30 kilométert megy, hány éves a kapitánya?

Szótalány.

Cs-vel festenek is vele,

S-sel kerül a hírekbe,

V-vel érdeken a helye.

Megfejtési határidő: 1913 szeptember 15-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk folyó évi 27. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: »Kormányozható léghajó». — **Betűtalány:** »Kalap». — **Számталány:** »3—6—9».

Helyesen megfejtették 218-an; nyertes lett Máthé Miklós tőrszermester, kiknek nyoreményét (Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegy) el is küldöttük.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapirokra. Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

☰ Telefon 153—44. szám. ☰

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatozó levonásával). 2. Oly tak. r. k. betét után, melynél a betevő az I. pontban jelzett felmondási időt ki nem kőli, 3½% (öt és fél) betéti kamato: fizetünk (A tőkekamatozó levonásával).

Előleglet nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattal mellett. Utalványok, intézvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és adunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkörletű parancsnokság által:

Nemeth János I., Kubányi Pál őrmesterek, Szilágyi László és Soós Miklós csendőr cz. őrmesterek, az 1912—1913. évek folyamán lezajlott szerb nemzetiségi mozgalmak alatt, a mozgalmak elnyomása, az államellenes cselekmények meggátálása és kiderítése körül kifejtett igen buzgó és igen eredményes és fáradhatlan tevékenységükért.

Berecki Márton, Molnár Gábor és Néb Mihály csendőr cz. őrmesterek, Mayer Mihály, Tóth Géza II., Tancsik János, Czvitkó Péter és Kovács Márton csendőrök, az 1912—1913. évek folyamán lezajlott szerb nemzetiségi mozgalmak alatt, a mozgalmak elnyomása, az államellenes cselekmények meggátálása és kiderítése körül előjáró őrsparancsnokoknak igen buzgó, igen eredményes és fáradhatlan szorgalommal történt hathatós támogatásáért.

Urbán Ignác őrsvezető cz. őrmester, a néhai Simon János Veszprém megye dudari lakos sérelmére 1912. évi április hó 11-én, a budakeszi határban elkövetett rablógyilkosság tetteseinek 12 napon át való nyomozásánál tanúsított, fáradságot nem ismerő szorgalommal párosult kitartó eredményes tevékenységéért.

Wolf Gyula őrmester, segédtiszt, segédmunkás, mert mint, segédtiszt ügyis, mint egri szárnybeli segédmunkás az 1912—1913. évek folyamán lezajlott kül- és belpolitikai mozgalmak és a Budapesten előfordult zavargások következtében szükségessé vált vezénylések pontos lebonyolítása, valamint a kerület segédtisztiságánál felszaporodott irodai munkálatoknak végzése és elintézése körül előjáró szárnyparancsnokát és segédtisztjét a legnagyobb buzgalommal, kitartással, lelkiismeretes pontossággal igen eredményesen és kiváló szorgalommal támogatta.

Szentgyörgyi Albert őrsvezető cz. őrmester és Pál Domokos csendőr cz. őrmester, segédtiszt, segédmunkások, az 1912—1913. évek folyamán lefolyt kül- és belpolitikai mozgalmak alatt a kerület segédtisztiságánál felszaporodott, rendkívüli munkálatok végzése körül előjáró segédtisztjüknél nagy szorgalommal párosult kitartással és odaadással történt hathatós támogatásáért, a szolgálat nevében teljes elismerésemet fejezem ki.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkörletű parancsnokság által:

Baranyi Sándor, Demeter Ágoston csendőr cz. őrmesterek, Patka Sándor Váradi István, Szkotovics István,

Ács Szabó András, Terjéki V. István, Kácsor József, Lehoeczki Gábor, Tótok Pál, Végh Lajos, Demeter István, Dobos János, Kisbezdányi Mihály, Acs János, Kasza István és Sztaskó Károly csendőrök, az 1912—1913. évek folyamán lezajlott szerb nemzetiségi mozgalmak alatt, a mozgalmak elnyomása, az államellenes cselekmények meggátálása és kiderítése körül előjáró őrsparancsnokoknak buzgó, eredményes és fáradságot nem ismerő szorgalommal történt hathatós támogatásáért.

Simon József volt budapesti szárnybeli, jelenleg II. számú csendőrkörletbeli őrmesternek, a néhai Simon János, Veszprém megye dudari lakos sérelmére 1912. évi április hó 11-én a budakeszi határban elkövetett rablógyilkosság tetteseinek hosszas és fáradságos kinyomozásánál, alárendeltjeinek helyes irányítása által elért eredményes tevékenységéért.

Kalik József és Czigler László őrsvezető cz. őrmesterek, a néhai Simon János, Veszprém megye dudari lakos sérelmére 1912. évi április hó 11-én a budakeszi határban elkövetett rablógyilkosság tetteseinek eredményes kinyomozását elősegítő fáradhatlan tevékenységükért.

Does Kálmán, Németh Gábor, Nagy József II., Laczikó Péter, Kiss József I. és Bagó Ferenc csendőrök, valamint Gyórfi Imre és Szűcs János I. volt csendőrök, a néhai Simon János, Veszprém megye dudari lakos sérelmére 1912. évi április hó 11-én a budakeszi határban elkövetett rablógyilkosság tetteseinek eredményes kinyomozásánál való hathatós közreműködésükért.

Előléptettek:

1913 augusztus hó 1-ével:

őrmesterekké:

a m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:

Vári Sándor, Lovász István, Sztaviczki József, Bodnár József I., Hegedűs József, Ramesztorfer István, őrsvezető cz. őrmesterek;

őrsvezető cz. őrmesterekké:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:

Varga Kálmán, végül

a m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:

Sztecznies László, Kolintós Miklós, Szigyhály Sándor, Pásztor János, Kótyuk István, Matisz Mihály, Popovics János, Uj István, Bankó Sándor és Balogh József csendőr cz. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:

Novotny János őrmester, 1913 augusztus 11-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:

Szávuj István őrmester, 1913 augusztus 18-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkörület állományában:
Blage Ananiás és György Mihály csendőrök, 1913
augusztus 15., illetve 17-én;
a m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:
Petroszély János csendőr, 1913 augusztus 14-én.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:
Nunn Ferenc, Spák Albert, Muesieska János, Benke
Miklós, Menyhart József és Broczko Gyula; továbbá
a m. kir. V. számú csendőrkörület állományában:
Bukor Armin II., Szabó Kálmán II., Szeles András,
Dadám Pál, Hollosy Béla, Siro Rezső, Nagy Károly II.,
Belovai János, Surányi János, Machata Mátyás, Császár
Szilveszter, Tamás Pál, Homor György, Bocsa Károly,
Galgóczi József, Eliás János, Foltin János, Timkó József,
Valentini Márton, Dubán Vendel, Mikulás János,
Andódi Vilmos, Mojzis Mihály, Harsányi János, Puskás
Kálmán, Gálffy Péter, Martinkovics Mihály, Hamschlagger
István, Kovács József II., Levai János, Lakatos
István, Hurtik József, Horváth János, Galgóczi Albert,
Vasi József, Matejka Géza, Kiss Zsigmond, Jánó István,
Bobek József, Kovács Ferenc, Lenthár András és Novák
Lajos csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:
Istvánfi Péter őrmester, Olajos Mihály, Veres Mihály,
Padár Imre, Veres József II., Barta Mihály, Nagy Mi-
hály I., Dobra Mátyás, Mester Mátyás, Delezsán Pál
csendőrök és Végli József csendőr ez. őrmester 3—3
db., Boros Károly, Soós Imre, Báthori János járőr-
mesterek, Főth Antal II., Nagy István I., Farkas Péter,
Csanádi György, Gelegonya András, Németh Mózes,
Boldizsár Mihály, Pósa János, Filiszár István, Aklán
Imre, Berei Lajos, Baráth István, Korek Simon, Dénes
József őrsvezető ez. őrmesterek, Torzsók Lajos, Varga
Bacsó Márton, Kanász István, Pálinkás Károly, Kasza
János, Győri György, Szekulics Lázár, Szücs Illés
csendőr ez. őrsvezetők, Balázs János, Simon Vendel,
Czirják János, Varga Mihály II., Nisztor János, Be-
reczkai András, Horváth Ferenc II., Baucz Ádám, Zsiros
István, Antali István, Kiss Pál I., Szücs Bálint, Szebel-
ledi Péter és Gergely Károly csendőrök 2—2 db.; to-
vábbá:
a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:
Trupulai János, Bujtás László, Pusztai Mózes, Farkas
Gergely és Klein Pál csendőrök 3—3 db., Kupás Már-

ton járőrőrmester, Fölker András, Horváth Mihály őrs-
vezető ez. őrmester, Forizs Károly csendőr ez. őrmes-
ter, Gyergyák György, Helyes Ferenc, Kotolák András,
Léhnér István és Pásztor Péter csendőrök 2—2 db.
10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban
részesítettek.

Névváltoztatások.

A m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:
Dautlik Géza csendőr a m. kir. belügyminiszter urnak
1913. évi 106,115/VI—a. számú engedély alapján
vezetéknevét «Daruvári»-ra változtatta.
A m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:
Bobajsev Péter csendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1913. évi 109,109/VI—a. számú engedélye alap-
ján vezetéknevét «Bányais»-ra változtatta.
Kopriánovics József próbacsendőr, a m. kir. belügy-
miniszter urnak 1913. évi 117,554/VI—a. számú enge-
délye alapján vezetéknevét «Kovács»-ra változtatta.

Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill.
Íróasztal dobozok á 6 kor. **Íróasztalra rekesz-fedőlapok** 60 és 80 fillér.

Mindezeket előírásszerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírral bevonva — szolgálati könyvek, melyek hivatalból börtön- és kúriaudatók számára és ugyan-
osak börtönre káldom vissza is — legjobban és szépen bekötöttnek, továbbá mindenféle könyvtől munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánljuk.

Makó Károly könyvtőző és Brassó. dolosok portmentosek.

FOGAK

ség teljes bizalmat sikerült elnyerni. «Patent» szájpadtás nélkül fogorok és egyes fogak. Caspós fogak. 22 kar. aranykoronák. Foghuzás fájdaommentesen 2 K. Fogtómós arany, platina, ezüst és ezerméretű 4 K-től. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az «Italom» készített fogak szonnan megszokhatók. ráadásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi íráshib. pótlással

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívül olcsó árak! Telefon: József 41—16.

A kínok műfoga, foghuzásra, vagy fogtómásra van szükség, az forduljon bizalommal lenicimusi fogműteremhez, mely 10 éves fennállásával hírnevet szerzett és a közönség szívesen látogatja. «Patent» szájpadtás nélkül fogorok és egyes fogak. Caspós fogak. 22 kar. aranykoronák. Foghuzás fájdaommentesen 2 K. Fogtómós arany, platina, ezüst és ezerméretű 4 K-től. Fogtisztítás hófehérre 2 K. Az «Italom» készített fogak szonnan megszokhatók. ráadásra kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi íráshib. pótlással

FENYVESI JENŐ
ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNÁS ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívül fontos és nélkülözhetetlen

a kiadásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással,**

a kiderítetlen esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótermékek, kö- és állatcsempészek, figyelmeztetések kisebb kihág. alkalmából és egyéb feljegyzések buzvetésére szolgáló lapokkal ellátva. **Ára 60 fill.** A kerületi parancsnokságok részben már annak használatát elrendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecskeknek minősítették. **Az új emlékkereszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.**

Könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELNIK MINDEN VASARNAP.

1913. 37. szám.

Budapest, szeptember 14.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre -- 12 korona

Félévre ---- 6 korona

Negyedévre -- 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Hadi törvények.

Irta: K. Nagy Sándor, kir. ítélőtáblai bíró.

I.

Minden időszak megteremtí a maga törvényeit.

Ha időnk lenne végig tekinteni törvényeinken, megállapíthatnánk azokból, hogy mikor milyen volt a társadalmi vagy politikai élet, milyen bűnök voltak elhárítva s milyen társadalmi áramlatok voltak felszínre.

Így pl. Szent-István törvényei a tolvajok és a más élete ellen török elszaporodását mutatja, ugyanezt látjuk Szent-László törvényeiben, valamint azt is, hogy a babona és a vadsg éurakodott, midőn a tiszvas, forróviz és vízbedobás volt bizonyíték az ártatlanság, vagy bűnösség mellett. Mátyás király korában gyakori volt a hűtlenség esete, hasonlóképen tűnik ez ki II. Ulászló törvényeiből. II. Lajos törvényeit jellemzi a vallásújítás elnyomására irányuló szándék (VI. törvényében a lutheránusokat elevezen megégetni rendeli); Rudolf és II. Mátyás törvényei bizonyítják a szabad hajdúknak az országban kóborlásait és visszaéléseit. És így tovább.

Nagyon természetes tehát, hogy a háborus mozgalmak, a belső vagy külső zavarok sem maradtak az az időszakot jellemző törvények nélkül.

Ezeket az úgynevezett *hadi törvényeket* kívánom ismertetni.

Már Szent-István törvényében meg vagyón írva, hogy a ki a király élete ellen leselkedik, vagy a hazát elárulja, vagy más országba szökik: halállal és jószágvesztéssel büntetik (II. könyv 35. cz.).

Mátyás király törvényei szerint: a király ellen hűtlenséget senki befogadni és alkalmazni ne merészeje a táborozók, ha szentegyházat vagy nemes udvart megtámadván, a jobbágyoknak ott bátorság végett lerakott holmijait elrabolják: a nemtelenek elevezen égettesenek meg, a nemesek pedig mindennemű vagyonuk veszteségével bünhődjenek (VI. 47., 61., 62. cz.).

II. Ulászló élet- és jószágvesztést rendel mindazokra, kik valamely eleséggel megrakott határvárat feladnak, vagy abból ágyukat, vagy más szükséges szert kivisznek; az ország kapitánya, ha az ország seregét hamis hírek miatt felültené, hűtlenséget követ el; kik a törököknek fegyvert vagy eleséget adnak, avagy hozzánk

átjövő szökevényeiket akadályozzák. (II. 33., 35. cz III. törv. 19., 72., 73. cz.).

I. Ferdinánd törvénye halállal bünteti azokat, kik a törököknek fegyvert, hadiszereket vagy más tiltott árut, jelesül rezet, habár rabságból váltásg fejében is, szolgáltatnak (1563: LXIII. t.-cz.).

Miksa azon kapitányokat, kik kétséges hűtelű és török társaságáról gyanus embereket tartanak, hűtlenség szennyje alá veteti, magukat az olyan embereket pedig, ha a törököknek társaságáról alaposan vádoltatván, elmarasztaltatnak, karóba huzni parancsolja. (1567: XXX. t.-cz.)

Rudolf törvénye megparancsolja, hogy senki külföldiek zsoldjába ne álljon, a nemes jószágá, a paraszt pedig fejvesztése alatt. (1595: XXXIII. t.-cz.) Továbbá halálbüntetést rendel azokra, kik az ellenséghez alattomban salétromot szállítanak. (1596: L. t.-cz.) Végül: kik valamely határvárat az ellenségnek hűtlenül feladnak: a hűtlenség szennyjében marasztaltatnak. (1601: XXXV. t.-czikk.)

II. Mátyás fejvesztéséget rendel azokra, kik békeség idején török birtokba besapván, rablásokat tesznek. Hasonlóképen halálbüntetést rendel azokra, kik nagyobb zsold végett más tartományokba katonáskodni esopotosan átmennek. (1608: II. t.-cz., 1609: XIII. t.-cz.)

Az 1723: IX. t.-cz. szerint hűtlenséget követ el és halállal büntetik: a ki hazánkban és hozzákapcsolott részeinek valamely határszéli várát az ellenségnek álnokul feladja vagy elveszti, továbbá a ki hazánk vetélytársainak és ellenségeinek fegyvert, vagy háboru közben eleséget szolgáltat.

A béketörést, vagyis a külbékesség megszegését pallos általi halállal büntetni rendel több törvényünk. Ez alatt pedig azt a büntetést kell érteni, melyet a haza polgára akkor követ el, ha az idegen nemzettel kötött békét, vagy a fegyvernynygvást, annak földére fegyveres erővel önkényesen beütven, megszegi. (1536: LII. t.-czikk, 1608: II. t.-cz.)

Az 1723: II. t.-cz. fejrétellel bünteti azt a tisztet, vagy szolgát, a ki tulajdon urának várát az ellenségnek átadja, vagy más valakinek várát ostrommal vagy ravaszsggal beveszi.

Az 1808: XI. t.-cz. a nemesi fölkelés esetére vonatkozólag következőket rendeli:

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

és. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., László utca 5. — Gyűry: Ontóháza utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és beszerzése. — Árjegyzék minden hangszeről külön kúldetik.

Minden nemes a törvényes király és haza iránti hűségre lévén kötelezve, annak hódolni és engedelmességek tartozik. Minőfolyva a király vagy az ország közálladalmá elleni, törvények által tilalmazott zendülésnek vagy lázításnak minden szerzője, czinkostársa vagy részese, a mennyiben azt a maga helyén fölfedezni rossz szándékkal elmulasztja: gonosz tetteért halállal lakol. A ki a hadseregben lázadást szít, vagy abban részt vesz, szigoruan és a dolog fontosságához képest, főképen a kolompások, halállal büntetendők. (2. és 3. §.)

A ki az ellenség előtt örállását elhagyja, életével lakol; különben pedig, valamint az is, a ki örálláson elalszik, megfelelő büntetéssel lesz fenytendő. (1808. évi XI. t.-cz. 6. §.)

Ha egész csapat, század vagy zászlóalj az ellenség előtt engedetlenkedik és kötelességéről megfeledkezve, szegyenletesen hátat fordít: a tiszték becselenséggel együtt hivatalukat, sőt a körülmények súlyosabb voltához képest életüket vesztik; a közlegények közül pedig minden 10-ik halálbüntetéssel lakol. Hasonlóképen halálbüntetést szenvednek mindazok, a kik a csatából és az ellenséges viadalból magukat kivonják. A ki utközet alkalmával zászmányol s a csapatok podgyászát és tulajdonát fosztogatni merészi: halállal büntetetik. (1808: XI. t.-cz. 8., 9. §.)

A felsorolt törvények képezik jó részben az újabb hadi törvények alapját.

Hogy pedig kiegészítve legyen ez a történeti alap: Vajna Károly: Hazai régi büntetések című könyvéből kivánok egy pár érdekes hadi cikket közölni.

Az 1799 április 20-án kelt hadi artikulusok (vagy cikkek) ide vonatkozó része az akkori írásmód szerint a következő:

«A ki pártútást indít, vagy abban alattomban förtelökodik: az minden kegyelem nélkül életét veszze el.

Az, ki Tiszt viselőinek Comandó állapottjában ellene áll, élete fogyon el.

A ki az ellenséggel correspondeál, vagyis dolgot közli, az ellen hadakozni nem akarnya, mint egy áruló büntetessék meg.

Ha történék, hogy az ellenség valamely városunkat, vagy erősített helyünket meg szálljana és az ad ben levő commendants ballyana, hogy az vitezek, Tisztek közül valaki az várnak füll adasarul szollyana, tartozik az olytant az körből ki vettni s előb adni rajta.

Ha pedig a commendants a várost füll adna: életiben büntetessék meg s ha abban a közönségessék vitkesznek talaltatnának mind 10 közülök akasztassék fell, a többi pedig mind Schelmak, s böcsületlenek üzetessék el.

A szökevinek ha meg fogadtatnak, akasztassanak fell. Minden part útó, áruló s azoknak partokat fogoj és segitőj minden kegyelem nélkül akasztassanak fell.

Ha valaki az vitezek között olyan szót ejtene, melyből partútes következhetnek, az dolognak mivoltja szerint, testiben és életiben büntetessék.

Ha az eghiz seregek partot üténék, azok hat hét alatt háromszor cziáltatssanak, ha el nem jönnének, valaki azok között meg fogadtatik, akasztassék fell.»

(Vége köv.)

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A gyanus kartársi szeretet.

Írta: Mátthé Miklós törzsrőmester.

Kisasszony napja van. A 1899 nyári szárazság után — nem az idén, hanem 1899-ben — pár nappal előbb megindult a szítáló őszi eső és esedégt lassan, csendesen, de szakadatlanul. Az őszi terhes fellegek teljesen beborították az eget, szinte úgy látszott, hogy a botjával belepískálhat az ember a mélyen lenn uszó fellegekbe.

Legalább Beck Miksa dunavecsei juhász azt hitte, sőt meg is próbálta egy pásztor, felemelv kamposbotját és meglóbálván a nedves levegőben.

Az is lehet különben, hogy a Teremtővel szállott perbe ezuttal, mert a botlóbálás fonyegetésnek is beillett. Sőt az is volt bizonyosan, mert Beck a pásztor-embernek kacskaringós miatánkjával is kísérte a botlóbálási műveletet.

Gyarló emberi felfogás szerint volt is rá oka böcsögesen. A hosszú esőt megunta már a birkanyáj s a földből alig kilátászó sáros avaron nem akart legelni, csak huzódzott hol egy, hol más irányban, de leginkább szél alá. Hiába volt a puli folytonos szaladgálása a nyáj körül, hiába a Beck szünetnélküli kiabálása, káromkodása, bothajigálása, a nyáj csak nem akart megengesenedni s legelésbe fogni.

Beck végre is megunta a csatakos, sáros földön való szaladgálást s amőgy is beesteledett már, hát a karám felé fordította a nyáját s a fáradhatatlan puli segítségével csakhamar beterelte az elázott birkasereget és a pulit megbízván a felügyelettel, Beck maga, miután a folyton szítáló esőben főzésről szó sem lehetett, szalonnázáshoz fogott.

A nyáj azonban nebezen maradt meg a karámban, csak nyugtalanzkodott s így a haragos juhásznak ismételten felbe kellett szakítani a vacsorázást, hogy a puli által megzavart nyáját lecsendesítse.

Ez természetesen újabb és újabb káromkodásra ingerelte a hevesvérű pászort, nem gondolván arra, hogy az ekként elkövetett bünt oly hamar követni fogja a bűnhődés.

Arra ugyanis, hogy a nyáj lecsendesülése után aludni is lehessen, Beck nem is gondolhatott. Régi juhász volt

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perez alatt a legmáskasabb migráint és fejfájást simulasztja. — Arra K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlja. Három dobozról ingy. postai szállítás.

A ház udvara.

Nagy Lajos királyunk halálórási háza Nagyszombatban. — A ház a Nagy Lajos-utca felől.

már ő s nagyon jól tudta, hogy ilyen időben csak úgy, nyúl-módra, félszemmel lehet aludni, mert az elázott, éhes nyáj egyszer csak felkerekedik s úgy ott hagyja az alvó juhászt, mint Szent Pál az oláhokat.

Beck tehát száraz szürgallért kanyarított az elázott bunda fölé s a bunda alját maga alá gyűrve, leült a karám melletti árok partjára és figyelt.

Már nem is tudta, meddig ült, pipázott itt zavartalanul, de úgy éjfél felé lehetett az idő, mikor az országot felől hallatszó kocsiörgés zavarta fel szundikálásából.

Talán nem is törődött volna vele, hiszen az országoton gyakran járnak kocsik, de mert a zörgés épen a karám irányában megszűnt és percekben át nem is folytatódott, gyanússá vált előtte a dolog és fokozott figyelemmel nézegetett, hál felállva, hol meg lezuhdva, a mintegy 600 lépésre levő országot felé. De a szurok-sötétben nem bírt meglátni semmit.

Már fel is hagyott a figyellel, mikor a mellette ülő puli és a nagy kutya a jelzett irányba előbb szimatolni, majd hirtelen ugatni kezdtek és rohanva meg is indultak, jelezvén, hogy idegen közeledik a nyáj felé, hamarosan erősen fogdosni kezdték az ismeretlen jövevényeket.

Beck a földre lapulva figyelt. Így jobban meg lehet látni a sötétben mozgó alakokat. Észre is vette, hogy ketten jönnek.

Elrikkantotta tehát magát, mintha kutyáit akarta volna csitítani. Ez azonban csak olaj volt a tűzre, mert — mint tudjuk — a pásztor-kutyák ábécéje szerint a csitítás épen az ellenkezőt, a támadást jelenti. S minél jobban kiabál a pásztor a kutyára, ez annál jobban tánczoltatja, keríti, forgatja az idegent; de ha egyet fűtyent a gazda, mindjárt megérti a kutya, hogy nincs baj, nyugton hagyhatja a gyanúsítottakat.

Mínhogy pedig a kutyák által zaklatott jövevények egy szót sem szóltak, vagyis nem akartak Beckkel beszédebe elegyedni, ez annak jeleül, hogy ébren van és figyel, újabb rikkantásokkal: «ide te, csiba te!» hívogatni kezdte a kutyákat, a mire hirtelen egy, majd közvetlen utána másik lövéssel feleltek vissza az ismeretlenek.

Ezt már Beck se vette tréfára s bár sejtette, hogy amazoknak nem lehet jó szándéka, de mert egyedül volt, nem mert velök szembeszállani, hanem az árokba lezuhdott s onnan, most már uszítva: «rajta te, fogd meg te!» biztatgatta kutyáit az idegenek elriasztására. De egy pár lövés ezeket is eljlesztette a nyájtól s messziről hallatszó vonításukkal jelezték, hogy sajnálják, de a puskával szemben ők se tehetnek semmit.

Beck a kutyái eme részvétét kénytelen-kelletlen tudomásul vevén, nehogy a lövöldözök előtt aláulja hollétét, segítségért sem mert kiabálni, hanem az árok fenékén lassan elhúzódott az ellenkező irányba, hogy ha már birkáit nem is, de legalább a saját életét megmentse.

A két idegen ez alatt a lármától megzavart és szét-szaladt nyáj egy részét maga elé kapva, hajtotta az országoton hagyott kocsik felé s a szuroksötétség daczára, mint másnap kiderült, 25 darab birkát elfogdosva és kocsira rakva, a jól sikerült fogás után elhajtottak. Beck pedig ennek hallatára kutyáit magához szólítván, úgy, a hogy tudta és a mennyit tudott, összeszedett a szét-zavart birkák közül.

Beck másnap kora reggel bejelentette az esetet a majorban, majd a dunavecsei őrsön is panaszt tett, megemlítvén, hogy nem tud gyanakodni senkire, mert a tolvajoknak hangját se hallotta s bár utána puhatolt, hogy mely irányba hajtattak el, ezt se állapíthatta meg, mert részben a folyton szakadó eső, részben a bajjalban már közlekedő kocsik megemmisítették a nyomot.

Az őrsparancsnok táviratilag azonnal megkereste a solti, dunapataji és a dömsödi őrsöket s addig is, míg a várt segélyjárórok megérkeztek volna, Varga János csendőrt harmadmagával a helyszíni szemle megejtésére és tájékozódás czéljából kivezényelte.

Arra nézve ugyanis, hogy mely irányban és mily beosztással kezdjék meg a nyomozást, a segélyjárórokkal együttesen kellett megállapodni, mert a tolvajok úgy Künszentmiklós felől a nagy kiterjedésű Ürbő és Peszér-Adacs pusztákra, mint a fülöpszállási, illetőleg szabad-zsállási határok felől jöhettek, a nyomozást tehát előre meghatározott terv szerint kellett az említett vidéken nem szokatlan eme rablási úgynem megindítani és vezetni.

Varga János csendőr — most már őrmester — társaival a helyszíniérve, Beck magyarázatgása folytán, hogy erről jöttek, innen löttek, a karám környékét vette alapos vizsgálat alá, miközben néhány, a Friss Újsághól való darab papírt talált, a melyeknek gyűrött volta és égett szélei arra mutattak, hogy előltöltő fegyverbe fojtásnak használták. Mínhogy pedig Becknek sem puskája, sem ilyen újsága nem volt, és szerinte a karám környékén más sem lövöldözött, azt csakis a tolvajok löbhtették ki.

Köztudomásu, hogy igazi pásztoremberek között kevés újságolvasó akad. Varga csendőr tehát ebben az irányban, hogy valaki csak fog tudni ilyen újságolvasó juhászról vagy gulyásról, indította meg a nyomozást, meghagyván a majorbelieknek és Becknek is, hogy utána jövő őrsparancsnokával tudassák, hogy Künszentmiklós és Peszér-Adacs pusztá felé ment el a nyomozni.

Varga csendőr már akkor két év óta volt a dunavecsei őrsön s a zaklatott közbiztonsági viszonyok mellett igen sokat nyomozott az említett területeken, ennél fogva ismerős volt előtte annak a vidéknek tanyái lakossága és sokat ismert az ottani pásztoremberek közül is, a kik mint közártalmuak és gyanus egyének a szerezettek a környékbeli őrsök nyilvántartásában. A tettesekett pedig csakis ezek között vélte fel-találhatni.

BUTOR

késspénczért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
ERHENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

A ház a Deák Ferenc-utca felől.

Nagy Lajos királyunk halálórási háza Nagyszombatban.

Az a szoba, melyben a király meghalt, jelenlegi állapotában.

Feltevése részben alapos is volt, de mielőtt még a kunszentmiklósi határba átmehetett volna, már egyik bizalmas gazdaember besugtozta neki, hogy mielőtt tovább menne, nézzen körül a Sáska László juhász karámjában, mert hát az is olyan újságolvasó ember, nagy „politikus”, a kit gyakran látott birkái őrzése közben újságot olvasgatni; aznap kora hajnalban pedig látta nevezettet, a mint puskával a vállán a kunszentmiklósi határ felől jött.

Varga csendőr ismerte ugyan Sáska Lászlót jól és azt is tudta, hogy nem régen holmi véletlenül talált birkák miatt hosszasanban ült Kaloosán, de mert nem oly nagy távolságban volt a károstól és ismerősöknek is tudta őket, nem tételezte fel róla, hogy azt megkároson.

A korai puskával való járás mégis arra készítette, hogy szétnézzon a juhász karámjában s különösen, hogy odamenet közben egy másik tanyaí ember is mondta, hogy látta a juhászt az imént említett körülmények között hazafelé jönni, elhatározta, hogy alaposabban körültekint nála és kikérdezés alá is veszi.

Sáska azonban nem volt a nyájánál, mint a bojtárja mondta, bement Dunavescére a hetivására. Arra a kérdésre pedig, hogy hol járt a gazdája kora reggel a puskával, hűséges, jó cselédhez illő módon azt válaszolta, hogy egész éjjel el se mozdult a karamtól, puskája pedig nincs is. A karámban nem is látott a járőr puskát.

E vakmerő ellenmondás után nem is kérdezte Varga csendőr többet a bojtártól, hanem elfindult Sáskát felkeresni. Utaközben még beszéltek a károshoz is, közölve vele a hallottakat, de ez azt felelte, hogy nem gyanusítja Sáskát, több abban a szomszédi és kartársi szeretet, hogysen őt meglopna.

A Dunavescén feltalált Sáska tagadott is mindent, mint a parancsolat, de Varga csendőr mégis több hitelt adott a két gazdaember bemonásának és koocsira veltette Sáskát s hprzá még két esküdtest és kihajtatva felük a karámhoz, hogy azt és környékét, hitese emberek jelenlétében, átkutassa és a nyáját is átnézzon.

A karámban ugyan nem találtak semmit, de a legelővel szomszédos uradalmi birtokon magánosan álló szalmakazalban kutatva, ráakadtak egy ügyesen beburokkolt rejtekhelyre, a melyben egy zsákba téve egy két-csovíű előlőtöl vadászfegyvert, hozzávaló puskaport, sörétet a több darab újságpapirt találtak.

Ez a körülmény már magában is megerősítette a Sáska elleni gyanut. Az pedig, hogy a fojtáspapir bünyjelként felszedett egyes darabjai teljesen hozzáillők voltak a zsákban talált darabokhoz, a mennyiben a szót-zsákaitás által elválasztott szövegrészek teljesen egybeváltak, daczára, hogy Sáska még mindig tagadott és a birkái közt se találtak a lopottakból valókat, mégis teljesen bizonyossá tette nevezett bűnösségét.

Ez okból tehát őrizet alá vették Sáskát és a további nyomozás során, a már megérkezett segélyjáróörökkel megállapított azon az alapon, hogy Sáska a kunszentmiklósi határban pásztorkodó Könyi Pistával áll bizalmasabb összeköttetésben, ehhez kísérték el.

Könyi Pistával már nem sok dolga volt a járórnek. A mint meglátta, hogy Sáska már kézben van, nem tagadott semmit. De hiába is tagadott volna, mert birkái közt ott volt a keresett 25 darab birka. Így aztán beismerte, hogy Sáska kezdeményezésére, az ő és a szomszédjától kölcsön kért kocsin letette hozták el a birkákat. Fegyvere ellenben csak Sáskának volt. Nála is volt egy kétesövű kapszis pisztoly, de csak fojtásra töltve és csak a kutyákat ijesztette el vele.

Ezek után Sáska is beismerte a cselekmény elkövetését, de megfogadta, hogy mászor messzebb megy lopni, mert „egy közelről hamar megírzi a szaga”.

Hét évig ült Kaloosán ome jól sikerült, de rosszul végződött kirándulás miatt Sáska László, társa pedig öt évvel fizette meg a vele való bizalmas barátságot. S mindezt annak köszönhetik, hogy Sáska újságot olvasott s annak darabjaiból tette a folytat is a puskájába.

No meg aznani is, hogy Varga csendőr és társai alapos helyszíni szemlélt tartván, nem kerültek ki figyelmeiket a felig-meddig elégett és reggelre jól el is azott fojtásdarabkák, a melyek aztán, a két gazdaember utbahajozító bemonásával együtt, három nap alatt teljes eredményre is vezették őket.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Kitchener lord puskagolyója.

Abból az alkalomból, hogy az angol király legutóbb a legmagasabb kitüntetéssel, a Bathrend nagykeresztjével eskísítette fel lord Kitchenert, az angol hadsereg tábor-nagyát, egy angol lap megemlékezik lord Kitchener első és egyetlen megebesüléséről, a melyet mint egészen fiatal tisztecske, Szudánban szerzett:

— A mikor az angol katonák Handouknál megkezdtek a harczt a mahdi fekete csapatai ellen és az első lövések elhangzottak, különösen feltűnt egy fiatal, karsu mérnökári tiszt, a ki halálmegevetéssel rohant előre a golyók záporában és kegyetlenül kaszabolta a fekete ellenséget. Környezete bámulattal nézte a fiatal tiszt vakmerőségét, mert valóban úgy látszott, mintha a minden oldalról reázuhogó golyók ellen valami titkos varázslattal volna megvédelmezve. A hadnagy azonban egyszerre csak hirtelen megígott és földre rogyott. Rög-tön fölemelték, a tábóri kórházba szállították, a hol az orvosok megállapították, hogy Kitchener hadnagy arcába egy golyó fordult, a mely az állkapcsát összeroncolta. Azonnal megoperálták, de az orvosok kijelentették, hogy lehetetlen a golyót eltávolítani, mert a golyó az ütőer közelébe fordult és az eltávolítási kísérlet a sebesült elkerületetlen halálát — így mondták az orvosok bizalmasan Kitchener nővérének — csak gyorsítaná.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi műszer- és kötszer gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-kürt 50.

legutócsabbban beszerzhető összes betegápolási tárgyak, kötszerek, fesszánkák, m. kir. szab. Polgár-féle sörvákók, gummiharányák, összes francia óvszerek, különlegességek, stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Készen hirdetés
Lakdélben szűnő
10% Árszácska
mennyi a Csendőr.
Lapok olvasóinak.

A király volt házának egyik szobája; most mosókonyha.

A nagyszombati régi egyetemi templom főoltára.

Nagy Lajos királyunk halálozási háza Nagyszombatban.

Kitchener nővérével együtt azonnal Kairóba utazott, hogy az ottani orvosokkal vizsgáltsa meg magát. A beteg tiszt utközben magával rosszul lett, sebesülése rendkívül fájdalmas okozott neki és utóirásai szentül meg voltak győződve, hogy élve nem jut el utazása céljához. De Kitchener vastermészete leküzdötte az utazás nehézségeit és mire Kairóba érkeztek, már jobban érezte magát. A kórházban arra kérte az orvosokat, hogy ha lehetséges, távolítsák el állkapcsából a golyót. Meglepetéssel hallotta azonban az orvosoktól, hogy a golyó már nincs is a sebben, mert utközben kihullt. A sebet azután gondosan kezelték, eltávolították a csontzilánkokat és már rövididő mulva beállt a teljes gyógyulás, úgy hogy Kitchener, — a ki természetesen szintén azt hitte, hogy a golyó már nincsen a testében — elhagyhatta a kórházat és ismét Súdánba sietett, a hol részt vett a mahdi ellen folytatott harozokban.

Megsebesülése után egy évvel a tiszt étkedezésben éppen józian fogyasztotta el beefsteakjét, a mikor hirtelen a szájához kapott; tisztírásai azt hitték, hogy sebének fájdalmi kiújultak és hozzáíretve, részvételleljes kérdéseikkel ostromolták.

Kitchener azonban mosolyogva megcsóválta a fejét és a szájából kivett valamit, azután a csukott tenyerébe rejtette:

— Tisztelt uraim, — így szólott meglepett bajtársaihoz, — miután nem tétélezhetem fel, hogy a beefsteakcsont lett volna, feltétlenül azt kell binnem, hogy a sokat kerestet puskagolyót épen most vettem ki a számból.

Ezzel kinyitotta tenyerét és látható volt az összeplapított kis tárgy; mely mint a közelebbi vizsgálat megállapította, nem volt más, mint az a golyó, a mely annak idején Kitchener sulyosan megsebesítette.

A golyót később aranyba foglaltatta és „Sudan megváltója” mint talizmánt mai napig is a nyakán viseli.

KÉPEINKHEZ.

Nagy Lajos király háza Nagyszombatban.

A jelen számunkban közölt képeken Nagyszombat legregibb és történelmileg nevezetes épületeit: Nagy Lajos magyar király házat, és az Eszterházy-templomot mutatjuk be olvasóinknak.

Van ugyan kívülök még számos olyan épülete a városnak, a melyeknek falait szintén századokkal ezelőtt rakták le, de ezek egyike sem kapcsolódik bele olyan erősen a magyar történelembe, mint az imént felsorolt három épület.

Nemzedékek óta fennálló hagyomány hirdeti, hogy a már emléktáblával megjelölt, bár teljesen elhanyagolt épület, melynek egyik szobája mosókonyha, a másik pedig egy hatvan éves napzámós tótasszony lakása, Nagy Lajos magyar királyé volt s a magyar nemzet e nagynevű királya abban a házában hunyt el 1382. évi szeptember hó 11-én. Két emléktábla is hirdeti ott, két egymás melletti házon, a magyar történelem e nevezetes dátumát, de a nemzet kegyelele, habár a szivekben itt ott meg is van, még nem érdemesítette annyira e dicső királyunk emlékét, hogy örök időkre nemzeti vagyonná tenné s így az enyészéttől megmentené e ma már disztelen, de történelmi nevezetességű épületet és hozzáférhetővé tenné azt mindenkor az érdeklődőknek.

Nem kevésbé nevezetes épülete Nagyszombatnak a Pázmány-egyetem, a melynek Pázmány Péter nagynevű

éresekkünk, esztergomi hercegeprimás vetette meg az alapját akkor, midőn a 16. században az esztergomi érsekségnek ide kellett menekülnie a török elől és több mint két századig primási székváros lett Nagyszombat.

Ennek az egyetemi épületnek a déli oldalán van az az egész világon páratlanul álló barokkstílusú, kéttornyu templom, a melyet Eszterházi Miklós nádor építtetett, 80,000 forint kézpénzt adott a gazdag nádor e templom építtetési költségeire, a mi abban az időben — a 16. században — óriási összeg volt. Ezenfelül ő adta és a saját szekeréin szállíttatta a hozzávaló faanyagot és köveket is. A templom főoltára velencei mesterek páratlanul szép alkotása, 1640-ben készült el s ma hivatalosan is műemléknek van nyilvánítva.

Nagyszombat elvesztette ugyan nagy jelentőségét, mikor 1777-ben az egyetem, majd kevéssel később a hercegeprimás is elköltözött belőle; s hosszú idő óta más célú szolgálatnak az említett régi épületek is (pl. a Pázmány-egyetem most a katonai rokkantak háza), emlékek azonban úgy nemzetünk történelmében, mint az ősokelet tisztelő utódok szívében meg fog maradni mindenha.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományok folytak be, és pedig: Csérny Ilka és Nagy Lajos körösökényi lakosoktól, gyümölestolvajok feljelentéséért 10 K, özv. Koringer Mihályné szépligeti lakostól pedig, ellopott két lovának kinyomozása és a tettesek elfogásáért 60 K. Ezen újabb adományokkal az alap vagyona 30,362 K 19 fillérré emelkedett.

Határcsendőrség Galiciában. A feszült viszonyok következtében a galiczia—orosz határon a közbiztonság annyira megrendült, hogy az illetékes tényezők, Nisko székhelyllyel egy határcsendőrszakszt állították fel, mely Ziemianski esendőr főhadnagy parancsnoksága alatt teljesíti a határon a közbiztonsági szolgálatot. Ezen lovasított és kitűnően felügyezett határcsendőrszakszt eddigi rövid működése alatt is tanujelét adta rátermettségének és felügyeleti körletének az Oroszország-ból Galiciába beherálandú bandáktól, katonaszökevényektől, kémektől és más veszélyes elemektől történt megtisztításával fényesen oldotta meg feladatát és az addig katonai örök által őrzött határ elzárásával, illetőleg állandó felügyeletével megszilárdította az említett és Oroszországban nagy számban található elemek által Galiciában a határ mentén annyira veszélyeztetett közbiztonsági állapotokat.

Egy járőr megtámadtatása. Fodor Illés esendőr és Német Mihály próbacsendőrből állott járőr, szept. 1-én éjjel, Horgoson, Radics György ottani lakost utcazi garázdálkodáson érve, a községhezára kísérte. Radics a községhezán a járőrnek rontott és Német próbacsendőrt a földre teperte. Fodor esendőr a támadó ellen, annak életveszélyes sérülésével végződő szuronygyűgyvert használt. Radics az első segély után a szegedi kórházba szállíttatott.

Ellenszegülés. Szalai József es. cz. őrmester, szeptember 1-én a somogy megyei Csurgón, Tóka József ellenszegüléssel szemben szuronyt használt és azt könnyen megsebesítette.

Kérelem. Kovács Miklós, a vas megyei Rum községben állomásozó esendőr, kéri Varga Ferenc őrmestert, ki 1873-ban a vas megyei Balozsa-Megyes községben született, hogy ezimét egy fontos ügyben közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK

Agglegények adója. A francia törvényhozó kamárában néhány hónap óta ismét lázas a levegő Nagy és komoly kérdések kerülnek tárgyalásra és például a most végződött katonai vita rendkívül szenvedelmes volt. Épen a hároméves katonai szolgálatról való vitatkozásnak túlságos izgalmasága okozta, hogy egy másik nagyon érdekes és talán még a katonai kérdésnél is fontosabb ügy észrevétlenül került sorra. Igaz, hogy egyelőre nem nyílt parlamenti ülésen, hanem csupán egy bizottságban került szóba a dolog, de így is szenzációs és messzire ható esemény. A kamara költségvetési bizottsága ugyanis egyik ülésén beleegyezett abba, hogy a 30 évnél idősebb agglegények jövedelmi adóját 20 százalékkal főlemléjk. Franciaországban ez idő szerint erős áramlat tapasztalható abban az irányban, hogy az adófizetés terhébe az amúgy is igénybe vett családnak vállároló legalább részben levegők az agglegények és a gyermektelen házaspárok. A szülők szövetsége ebben az évben Párisban nemzetközi kongresszust tartott, a melyben ezt a kérdést fejtegették és Messimy volt hadügyminiszter a múlt évben javasolta is, hogy a kormány azoknak az anyáknak, a kinek négynél több gyermekük van, évi 500 frankot fizessen és hogy ezt az összeget az agglegények megadóztatásával hozza be. A kongresszus alkalmából statisztikai adatokat tettek közzé, a melyekből kitűnt, hogy Franciaországban 1.550.000 harmincz éven felüli agglegény és 1.800.000 gyermektelen házaspár van.

Salamoni ítélet. Peking mellett egy kis kínai faluban valóságos salamoni ítéletet hoztak a község előljárai egy peres vitás ügyben. Úgy történt a dolog, hogy négy kereskedő egy hatalmas bál gyapjút vásárolt közösen. A gyapjút elhelyezték a raktárban és hogy az egerektől megóvják, ugyancsak közösen szereztek egy macskát. A macskán, közös tulajdon lévén, nem tudtak megosztozkodni, tehát a lábait jelölték meg könnyebbség okából. Így azután minden egyes láb egy-egy kereskedő tulajdonosa lett. Történt azonban, hogy a macska megsebesítette a jobb első lábát. A kereskedő a kié ez a láb volt, gondoni kezdte a sebesült testrészt. Beolajozta és gyöngéden bekötözte olajban áztatott ronggyal. A macska fájós lábával valahogyan tűzhöz közelített és a kőtes lángra lobbant. Ijedtében azután berohant a raktárba és a gyapjucsomók közé bujt. A gyapju természetesen lángra lobbant és mire a kereskedők megérkeztek a csöbrökkel, por és hamu volt a gyapju és a macska. Természetesen megindult a veszekedés a négy tulajdonos között. A három sértetlen láb tulajdonosa összeszküldött a megsebesült macskaláb gazdája ellen. Bepörölkés és azzal akarták kártérítésre kötelezni, hogy a beolajozott láb okozta a katasztrófát. De vesztükre indították meg a pört, mert a böles bírók a következő ítéletet hozták: — a beteg végtagot nem tudta mozgásra használni a macska. Az állatot három ép lába vitte a veszedelmes tűzhöz és ez a három végtag szállította a lángoló olajos kőtest a gyapjuraktárba. A három ép láb a hibás és így a három láb gazdája köteles kártérítést fizetni a negyediknek.

Óriás vaddisznó. A new-yorki Museum of Natural History nemrég olyan állatot kapott ajándékba, a minőköz egyetlen állatkert, vagy természetrajzi múzeum sem tudott még hozzájutni. Az állatot diszpendányai az afrikai óriás vaddisznónak, a mely csak az egyenlítő alatt levő rengetegek mélyében él, a hová a legbátrabb

vadász is csak szívzsongóva mer behatolni. A benschilöttek szerint ez a vaddisznó akkorára is megnő, mint egy rinocerosz és közel félméteres két pár agyarával mind állatnak, mind embernek félelmetes ellensége. Testét hosszú, fekete, de ritkás sörte fedi, a két szeme fölött akkora dudorodás van, mint egy jó nagy narancs. Rendkívül vad természetű: az embereket, a kik galattá szedni bemelegsznek az erdőbe, megtámadja és halálra sebz. A benschilöttek veremekben fogják, melyeknek tetejére kukoricizát szórnak. A verembe került állatot aztán mérgezett nyílakkal ölik meg. Az óriás disznó tudományos neve Hylochoerus Meinertzhageni, nem kevésbé szörnyű név, mint maga az állat.

A gép-teve. A tevék eddig a sivatag hőséjére jelzővel helyeztük meg és rangban a lóval egy sorba tiszteltük. Az automobil azonban nemcsak a ló jelentőségét szállította, hanem kezdi elfoglalni már a tevé szerepét is. Lafarge hadnagy, a biskrai (Algir) aeroplán-állomás parancsnoka olyan automobilt szerkesztett, a mely gyorsan száguld bármily süppedős homokban is. Az automobil nem kerekeken jár, hanem szántalpakon, felső része olyan, mint az aeropláné, azaz szárnya van, elől pedig levegőcsavar bűzsa, a melyet ötven lóerős motor hajt. Az automobilnak és aeroplánnak ez a kombinációja óránként 60–70 kilométer sebességgel siklik el a homok fölött, a melyet épen csak érint. E mellett megvan az a nagy elsőbbsége ennek a gép-tevének, hogy a levegőcsavar a mögötte ülőknek hűvösebbet tesz a levegőt, a mi a Szaharán valóságos megmenthetetlen.

Életmentő elefántok. India egy részében, az úgynevezett Behar-területen az elmúlt hetekben nagy árviz pusztított, a mely 350 angol mérföld kiterjedésben tönkretette az egész termést. Hogy mennyi emberélet pusztult el, arról még nincsen pontos jelentés, csupán arról számol be egy távirat, hogy Burdwan környékén, a mely szintén viz alatt áll, egészen eredeti módon mentettek meg igen sok embert. Az emberek itt a hirtelen bekövetkezett árviz elől a fára menekültek, a hol azonban a legnagyobb veszedelemben forogtak, minthogy mindent házmagasságban borított el a víz és a legcsekélyebb remény sem volt arra, hogy az árviz gyorsan elmúljon. A budwani maharadszának, a kinek igen sok elefántja van, erre szerencsés mentőgondolata támadt. Az elefántokat behajtották a vízbe és a magas termelő állatok szerencsésen meg tudták közelíteni az összes fákat, a melyeken emberek ültek. A fákra menekült emberek azután helyet foglaltak az elefántok hátra csatolt nagy kosarakban, mire az állatok nyugodtan visszatértek azon az úton, a melyen jöttek és biztos helyre vitték a menekülteket. Az elefántok többször tették meg ezt az útát és több száz embert mentettek meg ilyen módon, úgy, hogy Burdwan környékén csak nagyon kevés emberélet esett áldozatul az árvíznek.

A harisnya miatt. Az amerikaiak nem ismernek tréfát. Az Egyesült-Államok Virginia-államának fővárosába Richmondban Blosson Browning kisasszony térdig felbalsított szoknyával büszkén lépett végig a város közjón s a szoknya mögül láthatóvá tette Richmond ifjainak számára a kaczer, karcuú kékharisnyás lábait. Lassan óriási néptömeg csoportosult köréje, mire egy rendőr korafofgta s a rendőrségre vezette az izgató ruhájú kisasszonyt s nemokára az eset után 100 korona pénzbüntetésre ítélték. A nő védeje arra hivatkozott, hogy a ruha a legelőkelőbb divatszalonok egyikéből került ki s így védenének joga van hordani ezt az

öltözetek. «Ha valaki a legelőkelőbb vaskereskedésben revolvert vásárol, abból még nem következik, hogy ember tétlét, — válaszolta hidegen a bírós a a büntetés megmaradt.

Elopott múzeum. Annak idején, a mikor a párisi Louvre-ból a világhírű Mona Lisa eltűnt, az volt az általános vélekedés, hogy a vakmerő tolvaj rekordot ért el s aligha akad valaki, a ki túlszárnyalja. Ezt a föllevést most megcáfolja az a hír, a melyt rövid távra alapján már ismertettünk s a mely arról szól, hogy Pétervárott egy egész értékes képtárat loptak el. Egy ismert orosz műbarát, név szerint Gragrunov, a pétervári Alexandra-színházban rendkívül értékes képgyűjteményt helyeztet el. A míg Gragrunov élt, gondoskodott a tárlat gondos őrizetéről is. Rövid idővel ezelőtt azonban meghalt s azóta senki sem törődött az Alexandra-színházban elhelyezett képtárral. A mikor most egy érdeklődő műbarát meg akarta tekinteni az értékes gyűjteményt, meglepetve konstatálták, hogy a képeknek nyomuk veszett. Az egész múzeum egyszerűen eltűnt, elpárolgott, elolvadt... Senki sem tudja, hová vándoroltak a festmények, senki sem látta, hogy ki vitte el és így természetesen senki sem felel érte. A falakról csupán a szögek merednek elő, a melyeken azelőtt a képek függtek.

Mennyi eső esik négy nap alatt. A klivendi időjelző-térkép jelentést adott ki egy felhőszakadásról, a mely néhány hét előtt dúhogott Ohioban és több várost, némány falut és farnot elpusztított. A felhőszakadás négy nap és négy éjjel tombolt majdnem változatlanul egyforma erővel. Az intézett jelentése a földre zúdult víztömeget 10—12,000 millió literre becsüli, a mely szédítő tömegről csak úgy alkothatunk fogalmat, ha megtudjuk, hogy 15 millió akr (egy akr ezerkétszáz négyszögöl) területet egyharmad méter magas vízzel borítana el. A természetnek ilyen arányú pusztító munkája mellett elenyésző semmiséggé törpül minden védekezés, nem használ sem a mesterséges víztartó, sem a gát, töltés. A négy napig tartó, folyton zuhogó eső, a mely Ohio állam egész területét, ha ez csupa síkság volna, 18 centiméter magas árvízzel öntend el, olyan megnyilvánulása a természet erőinek, a melylyel szemben minden előrelátás és minden mérnöki tudomány tehetetlenül áll: csupán enyhíthetjük a nyomort, a mely utána következik. Védőművekkel megelőzni a természet ilyen csapását, teljesen kívül esik az emberi lehetőségek határain.

A tudóhaj terjesztése ruhadarabok által. Maurice Letude, a híres francia orvosnánár, a mult hé-

ten, a párisi orvosi akadémián érdekes részleteket olvasott föl legújabb kutatásainak eredményéről, mely szerint a tuberkulózis a ruhadarabok által veszedelmes elterjesztést nyer. Az utóbbi években ugyanis határozottan állították, hogy a tuberkulózis betegség csirái ártalmatlanná válnak, ha kiszáradnak. Letulle tanár kutatásai pedig ennek éppen az ellenkezőjét bizonyítják. A tudós tanár tuberkulotikus betegnek ruházatára száradt köpetét egy bádogszekrénybe kefélte, a melyben tengeri nyulak tartózkodtak és a kísérlethez használt 50 nyúl közül 46 súlyos tüdőbajba esett, a kiszáradt betegségszirak ragályossága folytán. Ez a megfigyelés, megerősíti a már korábban megállapított tényt, hogy a mosónők leginkább ki vannak téve a tuberkulózisnak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kézirattal vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oty esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bízhatat ne küldjenek.

Öreg csendőr. Kérelmezhető. Részletekért forduljon bármely postai alkalmazottnak.

Kovács. 1. Csak a bemutatástól számít. 2. Nem.

Gödöllő. Az igényt előjáról állapították meg. Ha tehát dérelmet lát főnforogni, forduljon kérelmével azokhoz. Sorsjegyeire később.

1878. 1. és 2. Nincs rá 3. Csak a kerületi parancsnokság mondhatná meg. 4. Még nem lett eldöntve.

Érdeklődő. 1. A katonaságnál csak füstök kapták meg. A polgáriak közül megkapták egyes hivatalnokok és szolgák is. 2. Kétszeresen számít. 3. Nincs kitélés.

Járás-székely. Olvasson el fenti «Gödöllő» jelűs üzenetünket.

1914. S. P. Tervezik, azt azonban, hogy tényleg végrehajtásra kerül-e, nem tudjuk.

S. Gy. 1. Szabályainkban részletezve nincs ugyan, de azon a nézetén vagyunk, hogy az alárendelteknek adhat engedélyt. 2. A míg a gyermek önálló keresetre nem képes, addig fennáll.

1863. Az előjáról fellogás öné néve mindenesetre kötelező erővel bír. Annak bírálata, a mint nagyon jól tudja — tilos.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselők kölcsönök törlesztése.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétel és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly lakbérletilek után, melyek hat hónap felmondási idő lekötevé mellett helyreznék el intézetünkél, 4% (hat) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamatod levonásával). 2. Oly lakbérlet után, melynél a betét az 1. pontban jelzett időt ki nem köti, 5% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamatod levonásával).

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos hitrönök ellenében, jószágy kamattal mellett. Utalványok, intézkvények és chequek bevezetését vállalkozunk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és adunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Részesítetttek:

A magasabb fokozatu havidíjban:

a VI. rangosztályban:

1913 augusztus hó 1-ével:

Stolzenberg János I. osztályu csendőrfőszámtanácsos, a m. kir. belügyminiszterium csendőrségi osztályában.

1913 május hó 1-ével:

évi 400 korona korpótíjban:

a következő századosok:

Záray Ödön, a VII.

Almássy Zsigmond, az V.,

peremartoni Virágh László, a VIII.,

Czibere István, a II.,

polyáni Boldizsár András, a IV.,

csikszentsimoni Endes Antal, a VII. számú csendőrküretnél,

aldobolyi Rákósy Gyula, létszámfelett a VII. csendőrküretnél és beosztva a csendőrfelügyelőséghez, továbbá gyergyóújfalvi Egyed József és altornjai Lőrincz Ignác, mindkettő a IV. sz. csendőrküretnél.

Nyugállományba helyezettek:

1913 augusztus hó 1-ével:

Papp Gergely, IV. számú csendőrküretbeli várakozási illetékel szabadságotl járásörmester, az 1912. évi LXV. t.-cz. 31., illetve a «Felülvizsgálati szabály» 3. §. 1. bekezdése alapján.

Választott lakhely: Orosvég.

1913 szeptember hó 1-ével:

Szilva György IV. számú csendőrküretbeli járásörmester, a «Felülvizsgálati szabály» 3. §. 1. és az 1912. évi LXV. t.-cz. 31. §. 3. bekezdése alapján.

Választott lakhely: Győr.

Időiglenes nyugállományba helyezettek:

1913 szeptember hó 1-ével:

Erdőfi Ferenoz, V. számú csendőrküretbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Pozsony.

Német Ferenoz, I. számú csendőrküretbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Erzsébetváros.

Németh József, II. számú csendőrküretbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Lugos.

Csorba Alajos, IV. számú csendőrküretbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Eger.

Kiss József I., VII. számú csendőrküretbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Szilágyszeg.

Szalai Sándor János, IV. sz. csendőrküretbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Ólubló.

Pécsi Imre, VIII. számú csendőrküretbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfőlkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Czellödömlök.

Okirattal megdicsértett:

A m. kir. VI. számú csendőrküretbeli parancsnokság által:

Tóth Sándor csendőr ez. őrmester, hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában nagy buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységéért és kifogástalan magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrküretbeli parancsnokság által:

Bacher Vendel törzsörmester, irodai alkalmazásában hosszabb időn át általában kifejtett buzgó és szorgalmas tevékenységéért.

Kovács Pál, Csiszár István őrsvezető ez. őrmesterek, Király Sándor II., Kóbor István, Német István VIII., Varga János, Demotroics István, Szabó István I. csendőr ez. őrmesterek, Gere István és Nagy János II. csendőrök, hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

Előléptettek:

1913 szeptember hó 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrküret állományában:

őrmesterré:

Murányi Ernő őrsvezető ez. őrmester;

Villamos és gécezőre berendezett gyár (ábról nem képe) olcsón és jó hangzert szállít, mint REMÉNYI MIHÁLY, a Ludovika Akadémia ház hangszertárosa. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zsinbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg Reményi legújabb képezéjjezzéket át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-u. 58. hűtlen költségves díjtalanul. hívtel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerend.

örvezető cz. őrmesterekkel:

Fodor József, Futák Bertalan, Klotz Károly, Kosztolányi Ferencz, Szalai István I., Molnár János, Gergye Károly, Tomor Gábor és Kakas Sándor csendőr cz. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Csóka László csendőr, 1913 augusztus 25-én, Malinka Barnabás őrsvezető cz. őrmester, 1913 augusztus 28-án.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Biró Ferencz Sándor csendőr 3 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettet.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur folyó évi 84.017/16., illetőleg 80.288/16. számú rendeletei alapján Sárosi László IV. számú és Szotyori Lajos VII. számú csendőrkerületbeli járásőrmesterek részére, a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillerből álló jelvény pótdíj 1913 augusztus hó 1-étől kezdődőleg folyósított.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Máthé Sándor őrsvezető cz. őrmester, Csillag Erzsébettel, 1913 augusztus 9-én, Magyarlónán.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Balogh György csendőr cz. őrmester, Fekete Máriával, 1913 augusztus 7-én, Matolcsón.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Sulán Géza Andor őrsvezető cz. őrmester, Krausz Máriával, 1913 július 14-én, Tiszolozcon.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Aranyos Antal csendőr, Horváth Annával, 1913 aug. 23-án, Ölbön.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Lázár Kálmán járásőrmester, Meskó Lukrécziával, 1913 július 28-án, Ópécskán.

	<p>Csendőrségi kalapborítók á 1 kor. 50 fill. Iróasztalra dobozok á 6 kor. Iróasztalra rekesz-fedőlapok 60 és 80 fillér.</p> <p>Mind Ezeket előírászerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírral bevont — auligai könyvek, melyek hivatalból bérmentre küldhetők ezimetre és ugyan csak bérmentre küldöm vissza is — legjobban és szépen bekötetnek, továbbá mindenféle könyvkötő munkát és bármily alakú dobozokat is külön méretek szerint elismert jó és szép kivitelben, olcsó árakon ajánlom.</p>	
<p>Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó, 20 K-án felüli megrendelések portómentesek.</p>		

FOGAK

A kinek műfoga, foghúzára, vagy fogtörmése van szüksége, az forduljon bizalommal lenti című fogműtérmezhez, mely 10 éves fennállással jó hírnevet szerzett és a közönség teljes bizalmát sikerült elnyernie. **Patent** szájpaddal nélküli fogsorok és egyes fogak. **Csopos fogak.** 22 kar. aranykoronák. **Foghúzás** fájdalommentesen 3 K. **Fogtömés** arany, platina, ezüst és cizmenttel 4 K-től. **Fogtisztítás** hófehérre 2 K. Az általam készített fogak szomál megakozhatók, rágsára kitűnően alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi írásbeli jótállás.

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívüli olcsó árak! Telefon: József 41—16.

FENYVESI JENŐ
ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden egyes csendőrré rendkívüli fontos és nélkülözhetetlen

a kínásunkban most megjelent **Magánjegyzék könyvecske, mely zsebalaku puha kötésben, betűsoros bevágással, kiderítetlen esetek, nyomozott egyének, állatok és tárgyak, körözések és sajtótermékek, kő- és latsempeszék, figyelmeztetések kisebb kihág. alkalmából és egyéb feljegyzések bevezetőre szolgáló lapokkal ellátva. Ára 60 fill.** A kerületi parancsnokságok részben már annak használatát érendelték, részben pedig igen használható magánjegyzék könyvecséknek minősítették. **Az új emlékereszt és hozzávaló szalagok raktárunkon kaphatók.**

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.